

QADIN MƏHBUSLARA AMNİSTİYA

İrannın ali dini lideri ayətullah Seyid Əli Xamneyi qadın məhbuslara amnistiya elan edib

APA-nın İrannın ali dini liderinin rəsmi veb-səhifəsinə istinadən verdiyi məlumata görə, İran Məhkəmə Sisteminin rəhbəri, ayətullah Sadiq Amoli Laricani 20 aprel - Həzrəti Fatimənin (ə) doğum gününü münasibətilə ölkə həbsxanalarında cəza çəkən məhbus qadınların əfv edilməsi və ya cəzalarının çəkilməmiş hissəsinin bağışlanmasını xahiş edib.

İrannın ali dini lideri təklifi qəbul edib. Belə ki, 6 ayadək, 6 aydan 1 il, 1 ildən 5 il, həmçinin 5 ildən daha çox müddətə azadlıqdan məhrum edilmiş şəxslər, aprelin 20-dək 10 il həbsdə qalan ömürlük həbs cəzası almış şəxslər, öhdəsində azyaşlı uşaq olan qadınlar, həyat yoldaşı həbsdə olan qadınlar, borca görə məhkum olunmuşlar, anlaşıqlı olmayan vəziyyətdə cinayət törədənlər azadlığa buraxılacaqlar. Amnistiya yalnız cinayət, xüsusilə ağır cinayət törədənlərə, milli təhlükəsizliklə bağlı cinayətlərə görə məhkum olunmuşlara, silah-sursat və narkotik maddələrin qaçaqmalçılığı, silahlı soyğun və quldurluq, casusluq, spirtli içkilərdən istifadə ittihamı ilə cəza almış vətəndaşlara şamil olunmayacaq. Qərarın nə qədər məhbus qadına şamil ediləcəyi açıqlanmayıb.

ABŞ-DA YÜZ ƏN YAXŞI PEŞƏNİN REYTINGİ DƏRC EDİLMİŞDİR

“US News” nəşri tərəfindən dərc edilən yüz ən yaxşı peşə reytingində ABŞ-da ən yaxşı iş – proqram təminatı tərtibatçısı peşəsidir

Liderlər üçlüyündə, həmçinin, kompüter sistemləri analitikləri və diş həkimləri yer almışlar.

Nisbətən perspektivli peşələr arasında feldşer, əczaçı, terapevt həkimlər, tibb bacıları, veb-proqramçılar və diş gigiyenası üzrə mütəxəssislər qeyd edilmişdir. Beləliklə, siyahının yuxarı hissəsində tibb və kompüter texnikası sahəsi üzrə iş yerləri üstünlük təşkil edir.

“US News” reytingi üçün peşələr müxtəlif çəkiyə malik bir neçə amillər üzrə seçilmişdir. Xüsusilə orta əməkhaqqı, peşə üzrə işsizlik səviyyəsi, iş yerində inkişaf perspektivləri, stress səviyyəsi və iş vaxtının və həyatın qalan hissəsinin nisbəti nəzərə alınmışdır.

Bundan başqa, bütün sahələr üzrə əmək bazarının artımına diqqət yetirilmişdir. Bunun üçün ABŞ Əmək Statistikası Bürosunun göstəriciləri, eləcə də bu idarənin yaxın on il üçün proqnozları əsas götürülmüşdür.

HİNDİSTANDA TRANSSEKSUALLAR RƏSMƏN ÜÇÜNCÜ CİNS KİMİ TANINDI

Hindistan Ali Məhkəməsinin qərarı ilə bu ölkədə transseksualların pasportunda onların üçüncü (qeyri-müəyyən) cinsə aid olduğu göstəriləcək

Bununla da Hindistanda transgenderlər tibbi sığortadan, təhsildən yararlına, həmçinin, iş yerlərinə müraciət edib, işləyə biləcəklər. Hindistanlı hakim K.S. Radhakrishnan deyib ki, transgenderlərin üçüncü cins kimi tanınması sosial və ya tibbi məsələ deyil, insan haqları məsələsidir: “Onlar da ölkənin vətəndaşlarıdır. Digər vətəndaşlar kimi onların da təhsil və digər hüquqları var”.

Amma Hindistanda homoseksuallıq hələ də cinayət sayılır və cəzalandırılır. Cəzalandırılmamaq üçün cinsi dəyişmək və pasportda üçüncü cinsə aid olduğunu yazdırmaq lazımdır.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl Avstraliya məhkəməsi bənzər qərar çıxarmışdı.

Almaniya və Nepalda isə vətəndaşların pasportuna cins yerinə “X” yazılmasına icazə verilir.

**ВУГАР СЕИДОВ: «ФИЗИЧЕСКИ Я НАХОЖУСЬ В ЕВРОПЕ,
ДУШОЙ – В АЗЕРБАЙДЖАНЕ»**

*Гость рубрики «Наши за рубежом» – Вугар Сеидов, политический обозреватель,
собственный корреспондент АзерТадж в Германии*

«АзерТадж – ЭТО ЖИВОЙ СВИДЕТЕЛЬ ЦЕЛОЙ ЭПОХИ»

- Вугар муаллим, Вы более 30 лет живёте за пределами Азербайджана. Вы учились в Москве, потом продолжили образование в Европе, нашли свою нишу в обществе. Однако, несмотря на множество интересных предложений из Азербайджана, Вы остались в Европе...

- Собственно, представлять АзерТадж в Германии и Бельгии – это и есть, своего рода, азербайджано-европейская комбинация. Физически я нахожусь в Европе, душой – в Азербайджане. Я часто езжу домой, по Европе – чуть почаще, в силу специфики работы. Думаю, в век Интернета и упрощения физического перемещения в пространстве по причине головокружительного прогресса в области транспорта и коммуникаций и окончательного решения визовых проблем, "крепостничество" времён советского застоя, когда вырваться в Ленинград считалось большим счастьем, навсегда осталось позади. По крайней мере, для меня и моей семьи. Сейчас уже неважно, где находится человек. Могу завтракать в Берлине, обедать в Будапеште, а ужин делить с бывшими одноклассниками в Баку, и всё это время по скайпу общаться с коллегами и друзьями в режиме реального времени.

- А как получилось, что Вы стали политическим обозревателем АзерТадж?

- Как всё гениальное в жизни, это произошло достаточно просто. В нужное время мы

оказались нужны друг другу. Поступило предложение, оно показалось мне интересным, так мы и соединились. Мне нравится быть собкором в Германии и столице Евросоюза – Брюсселе.

До поступления на работу в АзерТадж я не мог подозревать, насколько интересным может оказаться работа в данной структуре. АзерТадж – это целая история! Он был создан еще в АДР, и через 5 лет мы готовимся отметить 100-летний юбилей. АзерТадж – это живой свидетель целой эпохи. Сегодня АзерТадж – это интереснейший коллектив, профессионалы своего дела. Материалы выпускаются на 6 языках. В десятках стран мира созданы бюро, и эта сеть будет и дальше расширяться. За недолгие годы работы в этом новостном агентстве я очень многому научился. Вот уже действительно "век живи, век учись".

«БОЛЬШЕ ВСЕГО В ЭТОЙ ПРОФЕССИИ МНЕ НРАВИТСЯ ТО, ЧТО СОВПАДАЮТ МОИ РАБОТА И ИНТЕРЕСЫ»

- По образованию Вы историк. Чем Вы занимались до того, как пришли в журналистику?

- Я около 8 лет работал в Центрально-Европейском университете в Венгрии, возглавлял отдел. Участвовал в работе диаспоры.

Параллельно с работой в ЦЕУ, я около 10 лет вёл эксклюзивный проект по оценке всех служб радио "Свобода" в роли external evaluator. После перехода на работу в АзерТадж, это проект был завершён.

- И что вам больше всего импонирует в этой профессии?

- Больше всего в этой профессии мне нравится то, что совпадают мои работа и интересы. То есть, если бы я не работал в АзерТадж, я бы всё равно интересовался тем, что я сегодня читаю и пишу по долгу службы. А тут такая удача – совпадение. Поэтому я бы сказал – да, это моё!

- Вы ведете активную общественную жизнь. Часто принимаете участие в различных международных форумах. В Баку Вы сейчас находитесь именно с этой целью?

- Сейчас я в Баку нахожусь по приглашению для участия на первом форуме соотечественников, сотрудничающих или работающих в международных организациях. Хотя АзерТАдж – это новое агентство, а не международная организация, тем не менее, специфика моей работы предполагает тесные контакты с соотечественниками, непосредственно работающими в различных подразделениях и агентствах ООН, Красном Кресте, ОИС и других международных организациях. Когда ты живешь в Германии и работаешь в государственной структуре, ты не можешь не контактировать с соотечественниками, работающими в международных организациях. Отсюда и широкая сеть, контакты, опыт и пр.

«ГЕРМАНИЯ СЕГОДНЯ – ЭТО "НАША ТЕРРИТОРИЯ"»

- Вы знакомы со многими азербайджанцами, проживающими в Германии. С кем тесно поддерживаете связь?

- Практически со всеми, кто не ведёт антинациональную деятельность. К сожалению, есть и такие. В условиях продолжающейся оккупации Арменией азербайджанского Нагорного Карабаха и семи прилегающих районов, любая деятельность, расшатывающая нашу государственность, означает литьё воды на мельницу противника.

Эти люди дальше своего носа не видят. Им кажется, что если они будут посещать антиазербайджанские мероприятия, давать интервью ангажированным немецким СМИ, устраивать очерняющие нас пресс-конференции, всевозможные уличные акции с криками "демократия, демократия" (многие из них даже не понимают смысла этого слова), участвовать совместно с недружественно настроенными немцами в подрыве имиджа Азербайджана, то они "приблизят" решение всех проблем. Они не понимают, что тем самым они только создают дополнительные трудности, в первую очередь для беженцев. И отдалают тот день, когда они вернутся в свои дома. Всего этого они не понимают и не видят, и поэтому эти люди мне неинтересны.

- Интересно узнать, а как развивается азербайджанская диаспора Германии? Каких успехов ей удалось добиться за эти годы?

- Лет 5 назад в ФРГ было столько диаспорских организаций, что возникла необходимость в их координации. С этой целью был создан Координационный центр азербайджанцев Германии, который возглавляет Самира Пацер-Исмаилова. Это отважная личность, истинный патриот. Она успешно координирует работу всех диаспорских организаций, которые готовы сотрудничать с центром. Ей это удаётся. Сегодня это уже не разрозненные группировки, а координируемая из одного центра сила. А об успехах я бы сказал так: благодаря нашим диаспорским организациям и поддержке посольства, Германия сегодня – это "наша территория". В том смысле, что это не какой-нибудь Глендейл или Марсель, где дашнаки чувствуют себя как дома. Здесь создан щит, ограждающий немецкое общество и политическую элиту от армагитпроповской лжи.

«КОГДА ДЕТИ ПОДРАСТУТ, НАСТАНЕТ ВРЕМЯ И ДЛЯ БОЛЕЕ СЕРЬЁЗНЫХ СОВЕТОВ»

- Вы – глава большой семьи: у вас аж четыре дочки. Интересно, какие советы, Вы как папа им даете в качестве напутствия в жизнь?

- Пока они маленькие, и на данном этапе мои советы ограничиваются просьбами выполнять уроки, слушаться маму и не отвлекать папу. Когда подрастут, настанет время и для более серьёзных советов. Старшие дочери регулярно выигрывают школьные конкурсы, занимаются тремя видами спорта – верховой ездой, синхронным плаванием и художественной гимнастикой. Спорт в нашей семье – это семь дней в неделю. А малышки-двойняшки учатся пока убирать игрушки за собой, что у них пока плохо получается (смеется).

- Как думаете, кто-нибудь из ваших девочек пойдет по вашим стопам?

- Надеюсь, к тому времени азербайджанский флаг будет уверенно развеваться над карабахскими городами, и заниматься тем, чем занимаюсь я, им уже не придётся. Надеюсь, оккупация к тому времени превратится в историю, и дочери посвятят свою жизнь более приятным делам, чем общение с армагитпроповским мифотворчеством. Например, искусству, науке, спорту или чему-то в этом роде.

**«Я ОЧЕНЬ ХОЧУ, ЧТОБЫ
АЗЕРБАЙДЖАНСКОЕ ОБЩЕСТВО ПЕРЕНЯЛО
ВСЁ ТО ПОЗИТИВНОЕ, ЧТО СРАЗУ БРОСАЕТСЯ
В ГЛАЗА ЧЕЛОВЕКУ, ПРИЕХАВШЕМУ В
ГЕРМАНИЮ»**

- Возвращаюсь к вопросу о Германии. Что делает эту страну особенной лично для вас? Общеизвестные факты социально экономической жизни – это понятно. Есть что-то еще?

- Отношение к природе, которая дарит тебе воду и воздух; к улице, где ты живешь и по которому ходят твои дети; к работе, которую выполняешь и за что тебе платят деньги; к пациентам, которых ты лечишь и от визита которых зависит твоё существование; к ученикам, которых ты воспитываешь и учишь; к клиентам, которых ты обслуживаешь. Много другое.

Я очень хочу, чтобы азербайджанское общество переняло всё то позитивное, что сразу бросается в глаза человеку, приехавшему в Германию. Например, культура вождения на улицах, работа транспорта с точностью калькулятора, безупречная медицина и образование. Я хочу, чтобы не азербайджанцы ехали на лечение в Германию, а немцы – в азербайджанские клиники. Не азербайджанцы отправляли своих детей учиться в немецкие вузы или проходить практику и стажировку в немецких научных центрах, а наоборот. Я хочу, чтобы в Баку водители уступали пешеходам, поменьше сигналили (особенно беспричинно), сразу же оглядывались и прижимались к обочине при звуке сирены кареты скорой помощи.

Я хочу, чтобы в Азербайджане исчезли мусорные свалки (особенно в деревнях, где просто нет такой концепции, как вывоз мусора) и чтобы была организована нормальная система переработки бытового мусора по всей стране, а не только в крупных городах. Я очень хочу, чтобы в Баку можно было когда-нибудь зайти с детьми в кафе, зная, что за соседним столом не будет сидеть какой-нибудь хам и дымить своей никотиновой отравой. Хочу, чтобы из крана текла родниковая вода, как в немецком Фрайбурге, а воздух был бы такой же чистый, как (хотя бы!) в Берлине. И чтобы, выехав из Баку, уже через километр можно было бы видеть оленей и фазанов, за отстрел которых у нас наказывали бы строже, чем за убийство человека. Могу перечислять бесконечно. Это именно те "мелочи", которые кажутся, вроде бы, естественными, но к которым нашему обществу придётся еще долго идти.

- Надолго ли в Берлине?

- Это зависит от руководства. Но Берлин меня вполне устраивает.

- Что на сегодняшний день считаете своим главным достижением?

- (смеется) Вклад в демографию. Теперь будем работать над тем, чтобы количество переросло в качество.

- Ну и последний, подытоживающий вопрос. Что бы пожелали нашим соотечественникам, проживающим за рубежом?

- Помнить о корнях, а также о том, что пока продолжается оккупация, никакие внутривнутриполитические дразги на Родине не должны подрывать наше единство в вопросе освобождения земель. Здесь живут немало оппозиционеров. Те из них, которые рассматривают правительство Азербайджана в качестве "противников, хуже оккупантов", для меня просто не существуют, так как они относятся к разряду противников азербайджанской государственности.

А с теми из них, которые, даже если и оппозиционно настроены, но в последний момент помнят, кто наш общий враг, и приходят на наши мероприятия, можно продолжать работать. В конце концов, политические взгляды каждого – это их личное дело. Но когда из-за их политических взглядов страдает единство рядов, это уже неприятно. Недавно был случай, когда один известный амнистированный оппозиционер, перебравшийся в Берлин, в интервью немецкой газете назвал кафедру истории Азербайджана Гумбольдтского университета "инструментом пропаганды диктаторского режима", проигнорировав ту колоссальную работу, которую кафедра и лично ее руководитель профессор Эва-Мария Аух проделали для популяризации азербайджанской культуры и истории. Вот эти люди для меня просто не существуют.

*Ругия АШРАФЛИ,
Фото: Адыля Юсифова
Inews.az
16.04.2014*

AVROPA İTTİFAQI ƏRAZISINDƏ ROMİNQ RÜSUMLARININ LƏĞV EDİLMƏSİ NƏZƏRDƏ TUTULUR

Avropa Parlamentinin çıxardığı qərara əsasən, 2015-ci ildən etibarən Avropa İttifaqı (Aİ) ərazisində rominq rüsumları ləğv edilməlidir

Qərarla qeyd edilir ki, Aİ ölkələrindən digər üzv dövlətlərə səfər edən şəxslər mobil telefon danışıqları və mobil internet xidmətlərindən istifadə üçün heç bir əlavə rüsum ödəməməlidirlər. Parlamentarilərin əksəriyyətinin fikrincə 2015-ci il dekabrın 15-dək Aİ ərazisində rominq rüsumları aradan qaldırılmalı, istifadəçilər yalnız ölkədaxili mobil operatorun rüsumlarını ödəməlidirlər. Bununla da rominq rüsumlarının ləğvi ilə mobil telefon xidmətləri sektorunda vahid Avropa bazarının yaradılmasında mühüm addım atılmış olacaq.

Avropa İstehlakçılar Cəmiyyəti (BEUC) Avropa Parlamentinin bu tələbini müsbət dəyərləndirən açıqlama yaymışdır. Açıqlamada bildirilir ki, bu qərar hər kəs üçün sərfəli olacaqdır, çünki qiymətlərin həddən artıq baha olmasına görə Avropa daxilində səfər edənlərin 47 faizi mobil internetdən qətiyyənlə istifadə etmir, yeni qaydalar vətəndaşların maraqlarına xidmət edəcək və səfərdə olarkən onların mobil xidmətlərdən geniş istifadəsinə imkan yaradacaq.

Nəzərdə tutulmuş planın qanun formasına keçməsi üçün ittifaqa üzv olan bütün dövlətlər razılıq verməlidirlər. Bununla bağlı danışıqlar yay aylarında başlayacaq.

“ELEKTRON KAĞIZ” ƏSASINDA PLANŞET

“Sony” şirkəti “elektron kağız” texnologiyası əsasında hazırlanmış nazik planşetini təqdim etmişdir

Yeni qurğunun qalınlığı 7 millimetrdir, diaqonalı isə A4 ofis kağız vərəqi ölçüsündədir. “Sony Digital Paper” “E-ink” texnologiyasına əsaslanır, istifadəçilərə sənədləri oxumağa və qeydlər etməyə icazə verir.

Bu halda planşet az enerji sərf edir, şarj topladıqdan sonra üç həftəyədək işləyə bilər. Bundan başqa, qurğunun ekranı həm qaranlıq, həm də işıqda eyni cür göstərir.

Bildirilir ki, qurğu satışa may ayında çıxarılacaq və qiyməti 1100 dollar olacaqdır. Qeyd edək ki, “Digital Paper” “Sony” şirkəti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində E-ink texnologiyası əsasında hazırlanmış birinci kütləvi

kommersiya planşetidir.

“Sony” şirkətindən bildirmişlər ki, planşetin ekranının təsvir ölçüsü 1200x1600 piksel təşkil edir və bu, “FullHD” videonun göstərilməsi üçün kifayət deyil, lakin mətn, qrafik və fotosəkillərin dərc edilməsi üçün kifayətdir.

Planşet “Adobe PDF” formatını dəstəkləyir və yalnız sənədləri açmaq deyil, həm də saxlamaq mümkündür. Başqa formatlarda olan sənədlər ilk öncə PDF formatına çevrilir, daha sonra göstərilir.

Daxili yaddaşın həcmi 4 qıqabayt təşkil edir, SD yaddaş kartları hesabına onu artırmaq olar.

Wi-Fi PULSUZ OLACAQ

Artıq 2015-ci ildə interneti daha mükəmməl auternet əvəz edəcək

Auternetin əsas üstünlüyü odur ki, dünya əhalisi Wi-Fi siqnalını pulsuz və simsiz şəbəkə vasitəsilə ala biləcək. Bu layihə kosmik aparat vasitəsilə həyata keçiriləcəkdir. Auternetdən istifadə üçün parola da ehtiyac qalmayacaq.

Möhtəşəm layihənin reallaşdırılması məqsədilə yerətrafi orbitə yüzlərlə miniatür sputniklər buraxılacaqdır ki, onun vasitəsilə kompyuterlərə və mobil telefonlara çıxış təmin ediləcək. Auternet “datacasting” texnologiyası əsasında fəaliyyət göstərərək, informasiyanı geniş radiodalğaların köməyiylə ötürəcək.

Layihənin həyata keçirilməsini “Media Development Investment Fund” (MDIF) təşkilatı öz üzərinə götürmüşdür.

KUBADA MƏSCİD QALMAQALI

Türkiyənin Dini Məsələlər Vəqfinin Kubada məscid tikdirmək istəyi bu ölkədə narazılıqla qarşılanıb

Türkiyədən Kubanın paytaxtı Havanaya gələn heyətin buradakı 3,5 min müsəlmana xidmət göstərəcək məscid tikmək istəyi kubalıları əməllicə təəcübləndirib. Onlar ölkədə bu sayda müsəlmanın yaşamasını ağıllarına gətirməyiblər. Məsələyə sərt reaksiya verən kubalılar bu sayda müsəlman üçün böyük bir məscidin tikintisinə ehtiyacın olmadığını vurğulayıblar.

Kubaya gələn heyətin rəhbəri Mustafa Tutkun Havanada Ortaköy məscidi kimi dini məbədin tikilməsini istəyib. Məscid inşasının xərclərini Türkiyə dövlətinin öz üzərinə götürməsi kubalıları daha da özündən çıxarıb.

Gərginliyin qarşısını almaq üçün məsələyə Kuba inqilabının əfsanəvi lideri Fidel Kastro və onun qardaşı - dövlət başçısı Raul Kastro qarışmalı olublar. İndi məscidin tikilib-tikilməməsinə son qərarı kommunist liderləri verəcəklər.

GÜRCÜSTANIN KASPI RAYONUNDA YENİ MƏSCİD

Aprelin 22-də Gürcüstanın Şida Kartli bölgəsinin Kaspi rayonundakı Qarabağlar kəndində yeni məscid fəaliyyətə başlamışdır.

Məscidin açılış mərasimində Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Gürcüstan nümayəndəliyinin rəhbəri Əli Əliyev, din xadimləri və kənd sakinləri iştirak etmişlər.

GÜRCÜSTAN MƏSCİDLƏRİNDƏ HƏR CÜMƏ
“QAZI QARABAĞ AZANI” SƏSLƏNƏCƏK

“Yeni Üfüq” Mənəvi İrsin Təbliği İctimai Birliyi və Qarabağ Seyid Ocaqları Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin “Qarabağa doğru - haqqın və haqqımızın səsi ilə” adlı layihəsinə dəstək məqsədilə növbəti görüşünü Tiflisdə Bütün Gürcüstan Müsəlmanları İdarəsində keçirib

Tədbirdə “Qazi Qarabağ azanı” hər iki variantda səsləndiriləndən sonra Gürcüstan Müsəlmanlarının şeyxi Hacı Ramin İgidov çıxış edib. O, Gürcüstan və Azərbaycanın mehriban qonşuluq və qardaşlıq səviyyəsində inkişaf edən münasibətlərindən söz açaraq, hər iki ölkənin eyni ağırlıq daşdığını diqqətə çatdırıb. Gürcüstan müsəlmanlarının şeyxi hər iki qonşu, dost ölkənin əzəli torpaqlarının işğala məruz qaldığını diqqətə çatdırıb. O bildirib ki, bu gündən Gürcüstan məscidlərində hər cümə günü “Qazi Qarabağ azanı” səsləndiriləcək.

Tədbirdə iştirak edən Qarabağ Seyid Ocaqlarının təmsilçisi, şərqşünas Seyid Camal Əzimbəyli “Qazi Qarabağ azanı”na sahib duran Azərbaycan dövlətinin tezliklə doğma Qarabağı işğaldan azad edəcəyinə əminliyini deyib. O, Gürcüstan müsəlmanlarını məzhəblərarası münasibətlərin qızıqdırılmasına şərait yaradan radikal dini təfkiyəçi qüvvələrə qarşı mübarizədə bir olmağa çağırıb.

Tədbirdə iştirak edən şərqçi Gürcüstanın müftisi Hacı Yasin Əliyev isə Gürcüstan azərbaycanlılarının “Qazi Qarabağ azanı”na mütləq dəstək verəcəyinə inandığını və bu müqəddəs işə şəxsən yardım edəcəyini deyib.

Tədbirdə tanınmış din xadimləri, ziyalılar, gənclər iştirak ediblər.

SOSIAL ŞƏBƏKƏLƏRDƏ QADINLA KİŞİNİN ÜNSİYYƏTİ...

Ayətullah Seyyid Əli Sistani sosial şəbəkələrdə naməhrəmlər arasında ünsiyyətin caiz olub-olmaması ilə bağlı suala cavab verib

Milli.Az bildirir ki, ayətullah Sistani naməhrəm qadınla kişi arasında canlı həyatda ünsiyyətə dair şər'i məsələlərin virtual aləmdə qurulan ünsiyyətə də şamil olduğunu bildirib: "Naməhrəm kişi və qadın arasında yazılı və səsli mesajlaşma (ünsiyyət qurma) yalnız canlı həyatda (şəriətə görə) halal olduğu miqdarda caizdir".

ALMANİYADA MƏHKƏMƏ ŞAĞİRDƏ DƏRSƏ HİCABLA GƏLMƏYİ YASAQLAYIB

Məhkəmə Almaniyanın Bavariya əyalətində qız şagirdin hicabla dərslərə girməsinə icazə verilməməsi haqqında qərar çıxarıb

2013-2014-cü tədris ilində peşə təhsili almaq istəyən müsəlman məktəbli qız məktəbə hicabla getmək istədiyini bildirib. Onun bu istəyi məktəb rəhbərliyi tərəfindən təmin olunmayıb. Bu səbəbdən həmin şagird məhkəməyə müraciət edib.

Bavariya əyalət məhkəməsi iddia ilə bağlı yuxarıda bəhs etdiyimiz qərarını aprelin 25-də çıxarıb. Həmin qərarla şagirdin məktəbə hicabla gəlməsinin yasaqlanmasının məktəbli qızın vicdan azadlığına zərər vurmadiğı vurğulanıb.

BRUNEYDƏ ŞƏRİƏTƏ ƏSASLANAN QANUNVERİCİLİK

Bruney Sultanlığı qanunvericiliyini şəriətə uyğunlaşdırmaqla bağlı 3 mərhələdən ibarət planın icrasına başlayıb

"Əl-Cəzirə"nin məlumatında bildirilir ki, yeni qanuna əsasən prosesin ilkin mərhələsindəki qaydalara görə, Ramazan ayında oruc tutmayan və cümə namazına qatılmayanlar böyük məbləğdə cərimələnəcəklər. Həmin hal təkrarlansa, həbs cəzası nəzərdə tutulur.

Prosesin ikinci mərhələsində şallaq və bədən əzalarının kəsilməsi cəzaları tətbiq olunacaq. 3-cü mərhələdə isə Şəriət qaydalarına uyğun olaraq edam cəzaları veriləcək.

Nikahdankənar cinsi əlaqə, ərə xəyanət, Qurani-Kərimin təhqiri və İslamı tərk edərək başqa dini qəbul etməkdə suçlanan Brunei vətəndaşları edam olunacaqlar.

ASSAM ŞTATINDA MÜSƏLMANLAR NÖVBƏTİ DƏFƏ QƏTLƏ YETİRİLİBLƏR

Son 30 ildə Hindistanın Assam ştatında 10 mindən çox insan öldürülüb

Bodo tayfasına məxsus yaraqlılar 32 müsəlmanı qeyri-qanuni olaraq qonşu Banqladeşdən Hindistana keçməkdə və onların torpaqlarını zəbt etməkdə

ittham edərək, kütləvi halda güllələnmişlər.

Yerli hüquq-mühafizə orqanının məlumatına görə, qətlə yetirilənlərin 8-i qadın, 8-i isə uşaqdır.

BİR GÜNÜN TARİXÇƏSİ

(Hekayə)

Keyt Şopen

Məşhur amerikalı yazıçı Keyt Şopen həm də feminizmin banilərindən biri hesab edilir. O, 1850-ci ildə ABŞ-ın Missuri ştatının Sent-Luis şəhərində doğulub. 1870-ci ildə Oskar Şopenlə evlənərək, Yeni Orlean şəhərinə köçüb və ondan 6 uşağı dünyaya gəlib. 1882-ci ildə əri vəfat edəndən sonra yazıçı doğma şəhərinə qayıdıb və müntəzəm surətdə ədəbi fəaliyyətlə məşğul olub. Onun hekayələri, məqalələri, esseləri, tərcümələri yerli mətbuatda çap edilib. "Oyanış" adlı bir romanın da müəllifi olan Keyt Şopen 1904-cü ildə vəfat edib.

Yazıçının ədəbi irsinə maraq 20-ci əsrdə qadın hüquqları uğrunda hərəkətin genişlənməsindən sonra artıb. İndi Keyt Şopen ABŞ-da feminizmin banilərindən biri və qısa hekayələr ustası kimi tanınır. Şopenin Azərbaycan dilində sizə təqdim etdiyimiz bu hekayəsi ABŞ ədəbiyyat tarixinin ən gözəl qısa hekayələrindən biri hesab edilir.

Missis Mellardın ürəyinin zəif olduğunu hamı bilirdi, ərinin ölüm xəbəri ona mümkün qədər ehtiyatla çatdırılmalıydı.

Bacısı Jozefina qırıq-qırıq cümlələrlə, üstüörtülü eyhamlarla baş verən hadisədən danışdı. Ərinin dostu Riçardz da onların yanında idi. Dəmiryolunda baş verən faciə xəbəri qəzetin redaksiyasına çatanda, o da elə oradaymış. Brentli Mellardın adının ölənlərin siyahısında birinci olduğunu görəndə Riçardz tam əmin olmaq üçün ikinci teleqramın da gəlməsini gözləmiş və faciə xəbərini ondan əvvəl kiminsə çatdıracağından ehtiyat etdiyi üçün dərhal Mellardların evinə tələsmişdi, axı o, necə qayğıkeş və diqqətli olduğunu sübut etməliydi.

Missis Mellardın yerində hansı qadın olsaydı, belə xəbəri eşidərkən yerindəcə donub qalar, dəhşətli itkiyə inanmaq istəməzdi. O isə dərhal bacısının qollarında qəfil və şiddətli hönkürtü ilə ağladı. Kədər fırtınası keçəndə isə tək qalmaq istədiyini deyərək, otağına qapandı. Taqətsiz bədənini açıq pəncərənin qarşısındakı rahat və geniş kresloya atdı. Bədbəxtlik onun bütün vücudunu çulğalamışdı və deyəsən, artıq ürəyinə yaxınlaşmışdı.

O, evin qarşısındakı açıq bağçadakı ağacların təpələrinin tərəvətli bahar mehi ilə dalğalandığını görürdü. Havada yağışın ləzzətli qoxusu vardı. Aşağıda küçə ticarətçisi müştəri çağırır, uzaqlarda kiminsə oxuduğu mahnının xəfif sədaları eşidilir, damdakı saysız-hesabsız sərçələr çikkildəyirdilər.

Qərbə baxan pəncərədən bir yerə toplanan və üst-üstə yığılan buludların arasındakı mavi səmanın adda-budda parçaları görünürdü.

Boğazına yığılan qəhərin hərdən onu silkələnməyə vadar etdiyini saymasaq, başını kreslonun söykənəcəyinə dayayıb oturarkən, o tamamilə hərəkətsizdi. Bu an o, gecə ağlayan və yuxusunda da hıçqıran uşağa bənzəyirdi. Adətən bu gənc və baxımlı qadının üzündə təmkin, hətta qətiyyət cizgiləri olardı, ancaq indi bu sifətdə həyat əlamətləri yoxdu. Küt baxışları uzaqlara, mavi səmanın parçalarından birinə zillənmişdi. İfadəsiz gözlərini qırpmadan, eyni nöqtəyə baxırdı.

O, yaxınlaşmaqda olan hansısa anlaşılmaz hissədən diksinərək, təlaş içində ondan baş açmağa çalışdı. Nəydi bu? Bilmədi. Narahat, sürüşkən hissi sözlə ifadə etmək çətindi. Ancaq qadın bu hissini mavi səmanı, pəncərədəki səsləri, baharın havadakı ətrini və rənglərini yararaq ona doğru şığıdığını

duyurdu.

Bu hissini nə olduğunu anlamağa başlayanda, sinəsi həyəcədən tez-tez qalxıb-ənməyə başladı. Zorla onu içində boğmağa çalışsa da, onun bütün cəhdləri zərif, ağ əlləri kimi gücsüz idi. Müqaviməti dayandıranda isə yarıaçıq dodaqlarından bir kəlmə çıxdı:

- Mən azadam! Azadam! Azadam!

İfadəsiz gözlərində qəfildən peyda olan qorxu işartısı dərhal da yoxa çıxdı. İndi bu gözlər mənalı və parıltılıydı. Nəbzi sürətlə vurur, damarlarında axan qan bədəninin hər bir hüceyrəsini isidib, rahatlıq bəxş edirdi.

O bilmirdi qismətinə düşən böyük sevinc hissini etiraf etsin, ya yox, ancaq sağlam məntiqi ona ikiüzlülük eləməməyi diqtə edirdi. Əlbəttə, o bilirdi ki, ölümə təslim olmuş yumşaq, mehriban əlləri, ona heç vaxt sevgilə baxmayan qapalı gözləri, göy, küt və cansız sifəti görəndə yenə ağlayacaq, ancaq bu hüznü anda o, yalnız ona məxsus olan və yolunu gözləyən uzun ömür barədə də zövqlə düşünürdü.

O, yeni həyatı qucaqlamaq üçün əllərini geniş açdı.

İndi o, başqaları üçün yox, məhz özü üçün yaşayacaq. Heç bir qüvvə ona arzularını reallaşdırmağa mane ola bilməz. Kişilərin və qadınların öz şəxsi iradələrini həyat yoldaşlarına sırmağa tamamilə haqları olduğu barədə cahil düşüncənin artıq ona heç bir aiddiyyəti yoxdur. Hətta o bir anlıq düşündü ki, belə məcburiyyət yaxşı və pis niyyətli olmasından asılı olmayaraq, cinayətdən başqa bir şey deyil.

Bütün bunlara baxmayaraq, həmişə olmasa da, o nə vaxtsa ərinə sevmişdi. Ancaq indi bunun nə mənası var ki? Onun bütün varlığı ilə arzuladığı müstəqilliklə müqayisədə məhəbbət nədir ki? Açılmayan sirr.

"Azadam! Azadam! Ürəyim, bədənim, hər yerim azaddır!", - o, dayanmadan pıçıldayırdı.

Jozefina diz üstə çöküb, açar dəliyindən bacısına onu içəri buraxması üçün yalvarırdı: "Luiza, xahiş edirəm qapını aç! Sən özünə əzab verirsən! Sən orada neynirsən, Luiza? Allah xətrinə qapını aç"

"Əl çək məndən, mən özümə əzab-zad vermirəm". İndi o açıq pəncərədən həyatın şirəsini canına çəkirdi.

Gələcəyi düşündükcə sevinci artırırdı. Yaz, yay: bütün fəsillər, bütün günlər onun olacaq. O, ömrünü uzatması üçün Tanrıya qısaca dua etdi. Halbuki elə dünən həyatın hələ uzun çəkəcəyini düşünəndə, bütün bədəni ürpərmişdi.

Nəhayət, kreslodan durdu. Onun par-par işıldayan gözlərində qızdırmalı təntənə vardı, şüursuz şəkildə Zəfər İlahəsi kimi addımlayırdı. Qapını inadkar bacısının üzünə açıb, onu qucaqladı. İki birlikdə pilləkənlərlə aşağı düşməyə başladılar. Riçards aşağıda onları gözləyirdi.

Birdən onlar kiminsə çöldən giriş qapısını açdığını eşitdilər. İçəri girən kim olsa yaxşıdı? Brentli Mellard. Yolda onun paltarları biraz kirlənmişdi, əllərində isə rahat şəkildə yol çantasını və çətiri tutmuşdu. Bədbəxt hadisə baş verən zaman tamamilə başqa yerdə olduğundan, onun faciədən ümumiyyətlə xəbəri yoxdu.

Brentli var gücüylə qışqıran Jozefinaya və Luizanın onu görməməsi üçün cəld qarşısına keçən Riçardsa key-key baxdı.

Həkimlər gələndə Missis Mellarda ürək partlaması diaqnozu qoydular: onun qəlbi sevincə tab gətirməmişdi.

Tərcümə etdi: Cavid Ramazanov
ANN.Az

BİN ƏLİ AİLƏSİNİN 40 MİLYONU TUNİSƏ VERİLİB

Tunisin devrilmiş prezidenti Zeynəlabidin bin-Əli ailəsinin İsveçrə banklarındakı 40 milyon dolları Tunis hakimiyyətinə təhvil verilib

“Frans press”-in məlumatına görə, bir müddət öncə Tunisin keçmiş liderinin fəaliyyətinin araşdırılması çərçivəsində İsveçrə bankları onun bank hesablarını dondurmuşdu. İsveçrənin baş prokuroru Maykl Lauber bildirdi ki, Tunisin yeni hakimiyyətinin əməkdaşlığı nəticəsində vəsaitin verilməsi mümkün olub.

Mənbə xatırladı ki, bin-Əli ailəsi qərardan İsveçrənin Ali məhkəməsinə hələ şikayət edə bilər.

DÜNYANIN ON ÖLKƏSİNDƏ GƏLİRƏ GÖRƏ VERGİ ÖDƏNİLMİR

Bu ölkələrin əksəriyyəti ərəb dünyasının payına düşür

Gəlirə görə vergi ödənilməyən ölkələr siyahısına Qətər başçılıq edir. Təbii qaz ehtiyatları ilə zəngin olan bu ölkənin əhalisi vergidən tamamilə azaddır. Qətdə yalnız tibbi sığorta üçün 5 faiz vergi tutulsa da, sonradan bu vəsait sahibinə qaytarılır.

Siyahıda ikinci yerdə gələn Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində də əmək fəaliyyəti ilə məşğul olanlardan vergi tutulmur.

Andorra əhalisinin sayına görə cırdan dövlətlərdən biridir. Bu ölkənin iqtisadi inkişafı hamı üçün sirr olaraq qalmaqdadır. Əhalisindən vergi tutulmayan Andorranın əsas gəlir mənbəyi ucuz spirtli içkilər və tütün məmulatları almaq üçün bu ölkəyə gələn əcnəbi turistlərin hesabına düşür.

Digər cırdan dövlət Monako Knyazlığında vergi sistemi əsasən fransız vətəndaşlarına və 1957-ci ilə qədər burada vətəndaşlıq hüququ alanlara şamil olunmur.

Fransanın prefekturası altında olan Keyman adaları turizmdən ildə əldə etdiyi 326 milyon dollarla

iqtisadiyyatını tənzimlədiyindən əhali vergi ödəməkdən azaddır.

Sakit okean sahilində yerləşən Bermud arxipelaqının əhalisi özlərini dünyanın ən xoşbəxt insanları hiss edirlər. Vergi tutulmayan arxipelaqın iqtisadiyyatı ildən-ildən tərəqqi edir.

Səudiyyə Ərəbistanının əhalisi də vergidən azaddır. Yalnız bu ölkədəki xarici şirkətlərin gəlirlərinin 20 faizindən vergi tutulur.

Böyük Britaniyanın Viyerj adalarının sakinləri də vergidən azadırlar.

Bəhreyn və Küveyt kimi neft və qaz ehtiyatları ilə zəngin olan ölkələrin əhalisi də vergi ödəmirlər. Küveytdə yalnız özəl sektorda çalışanların iki faizi vergi ödəyir.

Əsgər Əliyev,
AzərTAc-ın xüsusi müxbiri
Paris

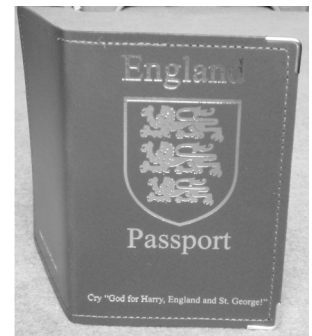
BRİTANIYA VƏTƏNDAŞLARI PORNOSAYTA PASPORTLA GİRƏCƏKLƏR

Bu barədə qanun layihəsi hazırlanır

“RİA Novosti”nin məlumatına görə, yetkinlik yaşda olduqlarını sübut etmək üçün vətəndaşlar pasportun surəti, kredit kartı yaxud başqa istənilən bir sənədi verməlidir. Əks halda, onlar pornosayta girərkən, blok ediləcəkdir.

Mənbə bildirdi ki, hakimiyyətin bu addımı atmasına səbəb hər ay krallıqda 200 mindən çox yetkinlik yaşına çatmayanların böyüklər üçün nəzərdə tutulan saytlara daxil olması haqqında statistikadır.

Hökumət istəyir ki, cari ilin sonunadək bu qanun qüvvəyə minsin.

ÇELYABİNSK VİLAYƏTİNDƏ KRİMİN RUSİYAYA BİRLƏSDİRİLMƏSİ ŞƏRƏFİNƏ SİKKƏ HAZIRLANIR

Sikkənin bir üzündə Rusiya prezidenti Vladimir Putin, o birində isə Krım yarımadasının şəkli həkk olunacaq

25 gümüş və qızıl suyuna çəkilməmiş sikkələrdən ibarət olacaq "Krım-2014" kolleksiyası ideyasının müəllifi yerli emalatxananın direktordur.

KRİMİNDƏ REPRESSİYA OLUNMUŞ XALQLAR HAQQINDA FƏRMAN

Rusiya Prezidenti Vladimir Putin aprelin 21-də Krımda repressiya olunmuş xalqların reabilitasiyası haqqında fərman imzalayıb

Fərman tatar, yunan, alman və ermənilərə şamil ediləcək. Fərmana əsasən, Krımın bəzi bölgələrində sosial-iqtisadi tiklilər də bərpa ediləcək.

Xatırladaq ki, aprelin 17-də V.Putin "birbaşa xətdə Krım türkləri ilə bağlı tarixə müraciət etmişdi: "II Yekatrına Krım tatarlarının Rusiyanın tam hüquqlu vətəndaşı qəbul edilməsi haqda əmr vermişdi. Bu, çox müdrik və düzgün siyasət idi. Biz bu gün onu dəstəkləmək niyyətindəyik".

SOSIAL TƏRƏQQİ İNDEKSİ

Harvard Universiteti professorlarının işləyib hazırladıqları yeni sosial tərəqqi indeksində Yeni Zelandiya birinci yerdədir

AzərTAc xəbər verir ki, indeks ekoloji vəziyyətdən tutmuş siyasi və kriminal durumdak 50 parametri nəzərə alır. Əhalinin sosial müdafiəsinin səviyyəsi, adambaşına gəlir, tibbi xidmət, ömür müddəti və s. də mühüm parametrlərdir.

Ötən il dərc olunmuş birinci indeksdə İsveç bütün ölkələri geridə qoyaraq, birinci yerdə idi.

Bu il əvvəlki araşdırmada iştirak etməyən beş ölkə də indeksləşdirilmişdir. Onların dördü - Yeni Zelandiya (1), İslandiya (3), Hollandiya (4) və Norveç (5) İsveçi sıxışdıraraq altıncı yerə salmışlar.

İsveçrə 2013-cü ildəki üçüncü yerdən yüksələrək, bilki sosial tərəqqi reytingində ikinci yeri tutmuşdur.

ÖTƏN İL 70 JURNALİST ÖLDÜRÜLÜB, 232-Sİ HƏBS EDİLİB

Nyu-Yorkda yerləşən Jurnalistləri Müdafiə Komitəsi 2013-cü il üzrə hesabat açıqlayıb

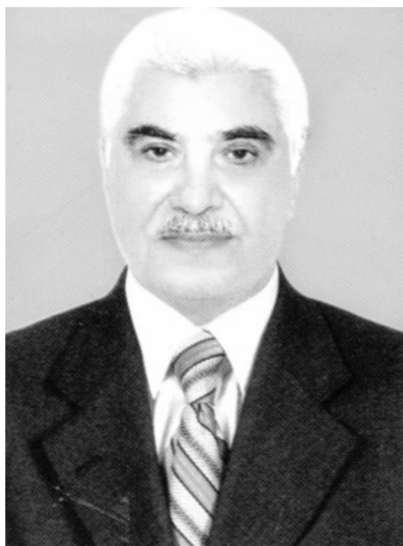
2012-ci ildə isə bu məsələlər üzrə "record" nəticə qeydə alınıb – 72 jurnalist qətlə yetirilib, 232-si isə tutulub.

Hüquq müdafiəçiləri qeyd ediblər ki, peşə borcunu icra edən jurnalistlərə qarşı qanunsuz davranan cinayətkarlar çox vaxt cəzalandırılıb.

Komitə KİV təmsilçiləri üçün ən ağır şərait olan yerin yenə Yaxın Şərq olduğunu vurğulayıb. Cari ildə vətəndaş müharibəsi gedən Suriyada 28 jurnalist, oxşar durumda olan İraqda medianın 10 təmsilçisi, Misirdə isə 6 KİV nümayəndəsi öldürülüb.

A.BAKIXANOV AZƏRBAYCANIN ETNİK TARİXİNİN İLK TƏDQIQATÇISI KİMİ*

Arif Mustafayev,
Tarix elmləri doktoru, BDU-nun professoru
kipchak79@mail.ru

A.Bakıxanov "Gülüstən-i İrəm" əsərində Azərbaycan əhalisinin böyük əksəriyyətini təşkil edən **türkdilli** əhalinin mənşəyi məsələsinə xüsusi yer ayırmışdır. Türkdilli tayfaların ən qədim boylarından olan **hunların** qalıqlarının hətta Əndəl malıdakı əlçatmaz Qunib kəndində hələ də qaldığını xəbər verən müəllif onların xarici görkəm, adət-ənənə və xasiyyət etibarını ilə qonşularından kəskin surətdə fərqləndiyini bildirirdi (1).

A.Bakıxanov hunlardan bəhs edərkən M.Çamçyanın «Erməni tarixi»nə istinad edərək, Dağıstanın 4 əyalətindən birinin **Hun** adlandığını xəbər verirdi (2). Dağlıq Qumuğu həm də «Hun ölkəsi», yaxud Avarstan adlandıran müəllif sonra da məşhur yunan astronomu Ptolomeyin «Coğrafiya»sına əsaslanaraq, qumuqların «kamak» tayfasından olduğunu söyləyir. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, akademik Z.Bünyadov xüsusi qeydində bu fikrin

Ptolomeyə deyil, Q.Pliniyə məxsus olduğunu söyləyir (3).

Daha sonra isə o, Mirxondun «Rövzət üs-səfa» əsərinə əsaslanıb qumuq və balkarların Yafəsin eyniadlı oğlanlarının / Kamak və Bulğar/ nəslindən olduğunu zənn edərək, onların indi də türk dilinin qumuq ləhcəsində danışdıqlarını xəbər verirdi (4). O, hətta bu məlumatın mötəbərliyini təsbit etmək üçün Mirxondun nəvəsi Xandəmirin «Həbib üs-siyar» əsərinə və digər salnaməçilərə istinad edir.

A.Bakıxanov tarixi mənbələrə / M.Xorenski, A.Martselli və b. / istinad edərək, qədim zamanlarda Çin hüdudlarından Qıpçaq çöllərindəki böyük əraziləri keçib gələn hunların Xəzər və Qara dəniz arasındakı düzənlikləri tutub möhtəşəm hun dövləti yaratmalarını xatırladandan sonra onların qüdrətli hökmdarı Atillanın döyüşdən asudə vaxtlarda ağ paltar geymiş qızların skif dilində oxuduqları mahnılara qulaq asması və ziyafət yeməyindən sonra hun şairlərinin gəlib onun zəfər və fütuhətindən bəhs edən şerlər söyləmələri faktlarına da toxunmuşdur (5). Tarixi və etnik baxımdan xüsusi maraq kəsb edən bu faktik məlumatlarda diqqəti cəkən vacib cəhət hunların hökmdarı, əfsanəvi türk bahadırı Atillanın hun şairlərinin şerləri ilə yanaşı, skif mahnılarını həvəslə dinləməsidir. Bu faktlardan bir daha aydın olur ki, skif dilində oxunan mahnılar da hun şairlərinin şeirləri kimi, Atillaya doğma idi.

Buradan belə qənaətə gəlmək olur ki, skif polietnik birliyinə daxil olan etnosların çoxu Atillanın başa düşdüyü bir dildə, çox güman ki, türk dilinin çoxsaylı ləhcə və dialektlərinin birində danışmış. Əks halda türksəilli, hun mənşəli Atilla «skif mahnıları»nı yad dildə çətin başa düşə bilərdi. Bu mənada A.Bakıxanovun bu ötəri məlumatları skiflərin məskunlaşdığı geniş ərazidə mövcud olmuş polietnik mühit barədə aydın təsəvvür əldə etməyə

*Müəllifin bu mövzuda ilk məqaləsi "Azərbaycan arxeologiyası" jurnalında dərc olunmuşdur (№1, 2012).

imkan verir. Digər tərəfdən A.Bakıxanovun bu məlumatı Volqa və Dunay çayları arasındakı bozqırlarda möhtəşəm hun dövlətinin yaranması nəticəsində vaxtı ilə bu ərazilərin uzun müddət hakim etnosiyasi qüvvəsi olmuş skiflərin artıq hunların gəlişi ilə əlaqədar zəifləyib tarix səhnəsindən çəkildiyini göstərirdi (6).

A.Bakıxanov «Dərbəndnamə» müəllifinə istinadən hunlardan yadigar qalmış maddi mədəniyyət abidələri arasında Qubanın Şabran mahalındakı İran hökmdarı İsfəndiyar tərəfindən tikildiyi və Nuşirəvanın bərpa etdirdiyi güman edilən Əlhun səddini, onun üzərindəki Babi-Alan, yəni Alan qapısını və şəhər yeri xarabalıqlarını nümunə göstərirdi (7). Hətta o, həmin səddin yaxınlığındakı Əlixanlı kəndinin adının buradan yarandığını və əslən Əlhunlu olduğunu zənn edir (8). Müəllifin yazdığına görə, dənizdən başlayıb Gil-gilçayın sahili ilə üzü yuxarı qalxıb, Əlixanlı kəndinin arxasında Çıraq qalasına qovuşan, oradan da Ata dağındakı şəhər xarabalıqlarına birləşən həmin sədd Qonaqkəndin yuxarisindən keçib Baba dağıdakı uzanıb gədirdi (9). Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, son illərdə aparılmış arxeoloji araşdırmalar vaxtı ilə hunların hücumlarının qarşısını almaq məqsədi ilə çəkilmiş və bu səbəbdən də «Əlhun səddi» adlanan həmin müdafiə istehkamı barədə A.Bakıxanovun məlumatını təfsilatı ilə təsdiq etmişdir (10).

A.Bakıxanov Azərbaycanın avtohton etnosları sırasında qədim **kaspi** etnosunun da adını tutur və onların Kür çayının sağ sahilində, Xəzər dənizinə yaxın ərazilərdə məskunlaşdıqlarını xəbər verir. Hətta rumlular arasında bu dənizin həmin etnosun adı ilə «Kaspi» adlandırıldığını da əlavə edir (11). Müəllif kaspilərin mənşəyinə və bu etnonimin etimologiyası məsələsinə toxunmasa da, onların Albaniya ərazisində yayılma məkanını əsasən düzgün müəyyənləşdirə bilmişdir.

Qafqaz xalqlarının etnik tarixinə diqqətlə yanaşan A.Bakıxanov buradakı etnik alabəzəkliyin obyektiv səbəblərinə toxunaraq yazırdı ki, çox qədim və naməlum əsrlərdən bəri müxtəlif tayfalar Qafqazda müharibə və fəthlər edərək şimaldan cənuba və cənubdan şimala doğru hərəkət etmişlər. Onlar burada bir çox ölkələri istila edərək, məskunlaşıb özlərinə yurd salmışlar. Müxtəlif millətlərin məzlum və qaçqınları bu dağların çətin dərələrində və əlçatmaz keçidlərində özlərinə sığınacaq tapmaqla düşmənin zülmündən asudə olmuşlar. İran şahları, xüsusilə Bəhram Gurun oğlu Yəzdigüird və Qubad oğlu Ənuşirəvan başqa əyalətlərdən buraya çoxlu tayfalar köçürüb, bu yerlərdə xarabalıqları hələ də qalmaqda olan bir çox şəhər və kəndlər bina etdirmişlər. Yunanlar,

rumlular, hunlar, avarlar, türklər, xəzərlər, ərəblər, moңqol və tatarlardan olan çoxlu tayfalar onun bir çox yerlərini zəbt etmişlər. Xüsusilə Şirvan ölkəsi hamısından artıq hücumla mə'ruz qalmışdır. Səfəvi sülaləsindən olan şahların hökmranlığı dövründə İran və Osmanlı qoşunları bir-birinin ardınca bu ölkələri sıxışdırıb dəfələrlə onu ələ keçirmişlər. Buna görə də bu ölkənin sakinlərinin müxtəlif tayfalardan təşəkkül tapması təəccüb doğurmur. Buna onların hələ də mövcud olan rəvayətləri, abidələri, adları, müxtəlif dilləri, adət-ənənələri, əhalinin, əxlaq və əqli qabiliyyəti, etiqadları aşkar bir şahiddir (12).

Məlum olduğu kimi, Cənubi Qafqaza hicrət etmiş müxtəlif etnoslar tarix boyu onun avtohton əhalisi ilə qovuşmuş və yerli sakinə çevrilmişlər. Bunların arasında qədim **türk** tayfaları xüsusi yer tutmuşdur.

Azərbaycana sonradan gəlmə belə etnoslardan biri də **avarlar** olmuşdur. Qədim avarları Türkünstan çöllərində vaxtı ilə iqtidar və şöhrət sahibi hesab edən A.Bakıxanov Çin mənbələrinə əsaslanıb onları çinlilərlə qonşu olan hun nəslindən zənn edir (13). Onun yazdığına görə, II əsrdə digər türk tayfaları tərəfindən məğlub edilən avarlar əvvəlcə cənuba, sonra da qərbə doğru çəkilməmiş və burada başqa tayfalarla birləşib Rum qeysərini vahiməyə salan yeni bir qüdrətli dövlət yaratmışlar. 568-ci ildə avar xanı Bayan bolqarları məğlub edib qətl, qarət etdi, çex və digər slavyanların yaşadıkları Moraviya və Bohemiyanı istila etdi, sonra frank kralını məğlub edərək Dunay çayına gəlib çatdı. 568-ci ildə avar mülkləri Elbadan Volqa çayına qədər olan geniş sahəni tuturdu... Onlardan bir tayfanın adı indiyədək Qafqaz dağlarında qalmaqdadır (14).

Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, özlərini «maarulal», yəni «dağlı» adlandıran və Qafqaz dil ailəsinin Dağıstan qrupu dillərinin birində danışan İber-Qafqaz mənşəli bu etnosun türk mənşəli avar etnonimini daşması xüsusi maraq doğurur. Avarları ləzgiləşmiş türk zənn edən M.Baharlı yazır ki, ola bilər ki, onlar Cənubi Qafqaza çoxlu basqılar yaparkən, burada ləzgilər arasında bir dəstə buraxmışlar ki, onlar da müruri-əyyam ilə burada lisan və milli təşkilatlarını itirmişlər (15). Yuxarıda deyilənlərə onu da əlavə etmək lazımdır ki, indiki Qusar düzənliyindəki Avaran kəndini və eyniadlı düzənliyi bildirən etnonim və oronim vaxtilə türkdilli avarların Azərbaycana gəlişini əks etdirən ən tutarlı, təkzibedilməz yadigarlardır.

A.Bakıxanov Azərbaycana gəlmə qədim etnoslardan bəhs edərkən, nə səbəbdənsə, ağ hunların nəslindən olan və erkən orta əsrlərdə Cənubi Qafqaza, o cümlədən Şirvan və Arran ərazilərinə dəfələrlə yürüşlər etmiş **xəzərlərə** az yer ayırmışdır. Onların adının Xəzər dənizinə verilməsi faktını

xatırlamaqdan əlavə o, qədim mənbələrə / Strabon, Plini, Arrian / əsaslanıb, təkcə **Zığ** /Zix / kəndinin əhalisini xəzər nəslindən qalma hesab etmişdir (16). Lakin “Gülüstan-i İrəm”in 1991-ci il nəşrini redaktə və şərh edən akad. Z.M.Bünyadov əsərə yazdığı izahlarının birində bu yanlışlığı təkzib edib bildirir ki, Strabonun məlumatına görə, Zix tayfası qədim zamanlarda Qafqazın Şimal-Qərbində məskunlaşmış tayfalardandır. Onun fikrincə, Zix etnonimi XIII əsrdəki mənbələrdə saxlanmaqdan əlavə, müasir etnoqrafik gerçəklikdə hələ də qalmaqdadır (17).

A.Bakıxanovdan fərqli olaraq, M.Baharlı xəzərlərdən və onların Azərbaycana yürüşlərindən daha ətraflı bəhs etmiş, bütün Qazax qəzası əhalisini xəzər nəslindən olan kasoq və ya qasuqların qalığı saymışdır(18).

A.Bakıxanov Azərbaycan ərazisinin şimal hüduqlarını təşkil edən Şirvan məmləkətinin qədim sakinləri olan erkən türkdilli etnosların mənşəyindən bəhs etməklə, onun etnik tarixinin orta əsr mərhələsində görkəmli rol oynamış *qıpçaq, oğuz / səlcuq /, qayı, türkmən* və digər türk, monqol və tatar mənşəli *tərəkəmə /elat/ tayfaları / zəngənə, xəlilli, kəngərli, qaramanlı, təkəli, şamlı, cəyirli, usallı, ərsəli, ustacallı, qacar, bayat, qaraqoyunlu, xələc* və b./ haqqında, onların ilk vətəni, yayılma əraziləri, dilləri, dini etiqad və məzhəblərinə dair etnoqrafik baxımdan olduqca dəyərli məlumat vermişdir (19).

Müəllifin fikrincə, Quba qəzasının şərq hissəsindəki əhali, Dərbənd, Şirvan, Şəki qəzaları əhalisinin böyük hissəsi tarixən buraya hicrət etmiş müxtəlif türk tayfalarının qovuşmasından əmələ gəlmişdir. Səlcuq, monqol, qaraqoyunlu, ağqoyunlu və səfəvilərin hakimiyyəti dövründə onların sayı daha da artmışdır. Bu xalq burada, yəni Rusiya tabeliyindəki müsəlman əyalətlərində və İranın şimalında say etibarlı ilə çoxluq təşkil etməklə, onların türk, qumuq, noqay və cağatay dilləri arasında orta mövqe tutan ümumi, vahid bir türkcəsi təşəkkül tapmışdır (20).

A.Bakıxanov Zaqafqaziyanın müsəlman əyalətlərində məskunlaşmış **İrandilli** və **ərəbdilli** tayfaların mənşəyi və yayılma areallarına da biganə qalmamışdır. Onun yazdığına görə, Tabasaran mahalının 8 kəndinin, eləcə də Şirvanın Hovuz, Lahic və Qoşun mahallarının, Quba qəzasının Bərmək, Şeşpara və Buduq mahalının aşağı hissəsinin, habelə 6 tərəkəmə kəndindən savayı bütün Bakı qəzası əhalisi YI əsrdə Xosrov Ənuşirvan tərəfindən buraya köçürülmüş, hələ də qədim pəhləvi ləhcəsini qoruyub saxlamış İrandilli tayfalardan ibarətdir (21).

A.Bakıxanov İrandilli əhalinin Cənubi Qafqaza

köçürülmə səbəblərini türkdilli şimal tayfalarının aramsız yürüşlərinin qarşısının alınması lüzumu ilə izah etməyə çalışmışdır. O, yazırdı ki, xalqların fasiləsiz davam edən böyük köçünün burada törətdiyi fəlakətlərlə bağlı tarix üçün qaranlıq zamanlar arxada qalandan sonra İran şahı Xosrov Ənuşirvan YI əsrdə ölkəni zəbt edərək, İrandan Şirvan və Dağıstana çoxlu tayfalar köçürmüşdür (22).

Göründüyü kimi, A.Bakıxanov məlum risaləsində və məşhur “Gülüstan-i İrəm” əsərində o zamankı Azərbaycanın etnik durumuna daxil olan İran və samidilli bir sıra etnosların /“cuhud” adı ilə bəlli olan **yəhudilər**, habelə qədim sind nəslindən sayılan **qaraçılar** və b./ barədə ətraflı söhbət açmamışdır. Eyni sözləri A.Bakıxanova çox yaxşı tanış olan Şahdağ qrupu xalqları / *xınalıq, qırız, buduq* / barədə də söyləmək olar. O, bunlardan yalnız “özlərinin xüsusi dilləri olduğunu” qeyd etdiyi xınalıqların adını çəkir, lakin onların heç birisinin mənşəyi məsələsinə toxunmur. Onlar A.Bakıxanovun bilavasitə böyüyüb yaşadığı və müəyyən mənada onun ikinci doğma vətəni olmuş sabiq Quba xanlığı, başqa sözlə, tarixi Şirvan ərazisində məskunlaşmışdılar. Görünür, müəllif Şirvanın etnosiyasi həyatında onların diqqəti çəkə biləcək elə bir mühüm rol oynamadılarını əsas götürdüyündən adları çəkilən azsaylı xalqların etnik tarixinə və mənşəyi məsələsinə xüsusi diqqət yetirməmişdir. Bu işdə barəsində söhbət gedən etnik qruplara dair o zamankı mövcud mənbələrin qıtlığı və mötəbər məlumatların azlığı faktı da az rol oynamamış deyildir. Bu mənada XIX əsrin birinci yarısında yaşamış və etnik tariximizə dair mətbu məlumat imkanları xeyli məhdud olan A.Bakıxanovu qınamaq da olmur.

A.Bakıxanov Cənubi Qafqazın müsəlman əyalətlərində **ərəb** mənşəli əhalinin peyda olması faktına da toxunmuşdur. O, yazırdı ki, Quba qəzasının iki, Dərbəndin bir, Şəkinin iki kəndinin əhalisi, habelə Şirvan qəzasında böyük bir tayfa indi də ərəb adlandırılır. Bütün bu faktlar isə onların mənşəyindən soraq verir. Şirvan ərəblərinin bir hissəsi öz aralarında hələ də pozuq ərəb dilində danışırlar. Tabasaranın Dərvaq kəndində əhali son vaxtlaradək ərəb dilində danışırmış, qocaların bəziləri bu dili indi də bilirlər (23).

A.Bakıxanov əhali hicrətinin **qaçqınlıqla** bağlı bir növü haqqında da maraqlı tarixi məlumat vermişdir. Onun yazdığına görə, Qubanın Bərmək mahalının əhalisi ərəb mənşəli olub, xəlifə Harunərrəşidin vəziri Cəfər Bərməkinin qəbiləsindəndir. Onlar başçıları Bərməkinin

edamından sonra təqibdən canlarını qurtarmaq üçün qaçıb burada sığınmışlar (24).

Qeyd edək ki, özünün etnik adını Bərmək mahalına möhürbənd etmiş bu tayfanın sonrakı etnik taleyi daha mürəkkəb olmuşdur. Onlar əvvəlcə mahalın yerli əhalisi olan xurslarla etnik təmasda olmuş, sonra xurslarla birlikdə tatların dil və məişət assimilyasiyasına məruz qalmış, ən nəhayətdə isə ərəbdən dönmə tat olaraq Azərbaycan türkcəsini mənimsəməklə türkləşmişlər. İndi onlar etnik cəhətdən özlərini azərbaycanlı hesab edirlər. Göründüyü kimi, etnik proseslərin məcrasının dəyişməsi etnogenetik dəyişmələrə də təsir göstərmişdir.

Əlbəttə, ərəblərin Azərbaycana hicrəti Xilafətin ilk mərhələsində daha geniş miqyas almış və kütləvi səciyyə daşımıdır. Lakin onlar buradakı siyasi üstünlüklərinə və İslam dininin təmsilçiləri olmalarına baxmayaraq, hakim etnik qüvvəyə çevrilə bilməyib, yerli əhali tərəfindən assimilyasiyaya uğradılmışlar. Ona görə də A.Bakıxanovun bəhs etdiyi dövrdə onların çox cüzi bir qismi özlərinin antropoloji simasını, etnoqrafik əlamətlərini və ənənəvi dəvəçilik peşələrini qoruyub saxlaya bilmişdi. Qeyd etmək lazımdır ki, Zaqafqaziyanın o zamankı müsəlman əyalətlərində türkdilli etnik birliklərlə qarşılaşma və assimilyasiya prosesi nəticəsində ölkədə onların cüzi bir hissəsi ilişib qalmışdır. Ərəb mənşəli əhalinin XIX əsrdəki bu miskin halını A.Bakıxanov real təsbit etmişdir.

A.Bakıxanov Şirvan və Dağıstanda məskunlaşmış bu və ya digər etnosun mənşəyi məsələsindən bəhs edərkən təkcə dil faktları ilə kifayətlənməmişdir. Şərq və Qərb dillərinə yaxşı bələd olan, onların çoxunu bilən A.Bakıxanov etnogenezi məsələsini araşdırarkən müxtəlif səciyyəli məxəzlərə /tarixi, teoloji, antropoloji, etnoqrafik, folklor, ədəbi əsərlərə/ müraciət etmişdir. Məhz bunun sayəsində o, tədqiq etdiyi tayfa və xalqların ilkin vətəni, onların hansı soy-kökə bağlı olması, hansı dil ailəsinə mənsub olması, başlıca məşğuliyyət növləri, nə kimi miqrasiyalara məruz qalmaları, yeni məkanda yayılma arealları, assimilyasiyaya və etnik qovuşma proseslərinə uğramaları və s. kimi ümdə məqamları müəyyənləşdirməyə səy göstərmiş və öz məqsədinə xeyli dərəcədə nail ola bilmişdir. Elmi araşdırmaların o zamankı səviyyəsindən çıxış edən müəllif öz tədqiqatlarında yol verdiyi bəzi çatışmazlıqlara baxmayaraq, Cənubi Qafqaz xalqlarının mənşəyi ilə bağlı öz dövrünü xeyli qabaqlayan bir sıra cəsarətli elmi fikir və mülahizələr söyləmişdir. Onların çoxu bu gün də özünün elmi dəyərini itirməmişdir. Ən başlıcası isə Azərbaycan tarixşünaslığında

etnogenezi və etnik tarix probleminin elmi baxımdan araşdırılmasına yerli müəlliflərdən ilk dəfə məhz A.Bakıxanov cəhd göstərmişdir. Bütün bu deyilənlərdən bir daha aydın olur ki, A.Bakıxanov elm, ədəbiyyat, mədəniyyət, tərcümə, hərbi və mülki işlərlə gərgin məşğul olmasına baxmayaraq, etnogenezi və etnik tarix məsələsinə o, peşəkar mütəxəssis – etnoqraf kimi, həm də çox ciddi yanaşmışdır. Azərbaycan xalqının etnik tarixi ilə bağlı A.Bakıxanovun araşdırmaları, fikir və mülahizələri ilə yaxından tanış olduqda belə təsəvvür yaranır ki, ensiklopedik biliyə malik olan ədib həm də xalq məişətinə, müsəlman həyat tərzinə dərinləndirən bələd olan səriştəli və görkəmli el bilicisi olmuşdur.

Ədəbiyyat

1. А.Бакыханов. Гюлистан-и Ирам. Б., с.14-15. 1991; Yenə onun: Əsərləri, risalələri və məktubları. B., 1983, s. 133.
2. A.Bakıxanov. Gülüstan-i İrəm., s. 14-15.
3. Yenə orada, s. 210, 34-cü qeyd.
4. Yenə orada, s. 14.
5. A.Bakıxanov. Gülüstan-i İrəm, s. 16-17.
6. Yenə orada, s. 18.
7. Yenə orada.
8. Yenə orada.
9. Yenə orada.
10. А.Алиев. Гиль-Гильчайское оборонительное сооружение. Б., 1986.
11. A.Bakıxanov. Gülüstan-i İrəm, s. 19.
12. Yenə orada, s. 20-21.
13. Yenə orada, s.23.
14. A.Bakıxanov. Gülüstan-i İrəm, s. 24
15. M.Baharlı. Göst. əsəri, s. 28.
16. A.Bakıxanov. Gülüstan-i İrəm, s. 21
17. Yenə orada, s. 213.
18. M.Baharlı. Göst. əsəri, s. 36-37.
19. A.Bakıxanov. Göst. əsəri, s. 23.
20. A.Bakıxanov. Əsərləri, risalələri və məktubları, s. 133.
21. A.Bakıxanov. Gülüstan-i İrəm, s. 24; həmçinin bax: A.Bakıxanov. Əsərləri, risalələri və məktubları, s. 133.
22. Yenə orada, s. 134.
23. A.Bakıxanov. Göst. risaləsi, s. 133; Həmçinin bax: Gülüstan-i-İrəm, s. 21-22.
24. Yenə orada, s. 22.

**THE ISSUE OF NATIONAL VALUES IN AHMAD
JAFAROGHLU'S "75 ASERBAIDSCHANISCHE LIEDER 'BAYATY'
IN DER MUNDART VON GANDSCHA NEBST EINER
SPRACHLICHEN ERKLÄRUNG"**

*Altuntaj Mammadova,
Nizami Institute of Literature
of the National Academy of Sciences of Azerbaijan
E-mail: Altuntac29@gmail.com*

Abstract: This article is the first-ever study of Ahmed Jafaroghlu's writings on Azerbaijani folklore published in Germany entitled "75 Aserbaidshische Lieder 'Bayaty' in der Mundart von Gandscha nebst einer sprachlichen Erklärung" (An introduction to 75 Azeri bayatis in the Ganja dialect and their language analysis). Neither Azerbaijani nor Turkish scholars have investigated these articles by Ahmed Jafaroghlu in studies of his creative heritage. This article takes into account that Jafaroghlu's abovementioned works were addressed to the European scientific public, and it clarifies the ideas and considerations in them in the context of Azerbaijani folklore studies. It also focuses attention on some mistakes in Jafaroghlu's inferences.

Key words: Turkologist Ahmed Jafaroghlu (Ahmed Caferoğlu, Ahmed Caferoglu), Azerbaijani folklore, 75 Aserbaidshische Lieder "Bayaty", Ganja dialect

Ahmed Jafaroghlu (1899-1975) is one of many migrant Azerbaijani scholars who lived and worked in Turkey. In April of 1920, when the Russian Soviet Army occupied Azerbaijan, Jafaroghlu, who was then a student of Baku State University, emigrated to Turkey because of his political views and continued his studies there.

After his stay in Turkey he left for Germany, completed his studies there and gained experience as a Turkologist. He wrote his works in German, French, Italian, and Polish and soon earned recognition in Europe and worldwide as a highly-qualified Turkologist. He is the only scholar known to have been involved all spheres of Turkic studies. He represented Turkey in a number of international institutions and was elected an honorary member of many foreign academies. His works have not lost their significance and relevance today; they are still published in Turkey, Iran and Europe.

The works of Ahmed Jafaroghlu on Azerbaijani folklore and literature published in Europe in German and Italian as well as his articles in the "Ankara" newspaper in French form the most important part of his contributions in the sphere of literary criticism. After the publication of his voluminous article "Die moderne aserbaidshische Literatur" ("Modern Azerbaijani Literature" (1; 2; 3;) and his comprehensive review of Azerbaijani Literature, "Die Aserbeidschanische Literatur" ("Azerbaijani Literature" (4), the European literary public and the sphere of literary criticism had the opportunity for the first time to obtain objective and systematic information on Azerbaijani literature and its sources.

This article will cover one article by Ahmed Jafaroghlu in German: "75 Aserbaidshische Lieder 'Bayaty' in der Mundart von Gandscha nebst einer sprachlichen Erklärung" (5; 6), which was his doctoral thesis and his first research work published in Europe.

The topic of his dissertation was the Azerbaijani *bayatis* which he loved and listened to in his hometown of Ganja, the second largest city in Azerbaijan. He left Ganja in the early years of his childhood, lived in Samarkand for some time, then migrated to Turkey, which perhaps made him homesick. In general, the choice of this topic for his doctoral thesis was not incidental, but rather the manifestation of some internal demand. Later in his creative activity he appealed to many sources beginning from the epos of "Kitabi-Dede Korkut" (The Book of my Grandfather Korkut) up to the love epos of "Ashug Garib", and to various topics of

Azerbaijani folklore. This is confirmed by his recognition as a well-known scholar in the field of folklore studies.

In his work “75 Azerbaycanışe Lieder 'Bayati' in der Mundart von Gence nebst einer sprachlichen Erklarung”, Ahmed Jafaroghlu published Azerbaijani bayatis in the original and his own literal (interlinear) translation in German for the first time. The title of the work suggests that the author will analyze the linguistic features of bayatis, but instead, in the foreword and introduction to the work he speaks of the bayati as a poetic genre in folklore and its characteristic features, giving a thorough analysis of bayatis from the perspective of literary criticism. His translation of 75 Azerbaijani bayatis into German and introduction of them to European readers was a monumental literary event.

This work was highly appreciated by Turkologists. The German Turkologist G. Yaeschke, in his “Works about Azerbaijan in German”, calls “75 Azerbaycanışe Lieder 'Bayati' in der Mundart von Gence nebst einer sprachlichen Erklarung” an important work and writes, “The associate professor of the chair of History of the Turkish language of Istanbul University and editor of the collection of 'Azerbaijani Studies', Ahmed Jafaroghlu, who issues it in Istanbul in English, has published an important study in the collection of “Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen”, which is titled “75 Azerbaycanışe Lieder 'Bayati' in der Mundart von Gence nebst einer sprachlichen Erklarung”. The fact that the author is from Ganja by origin further adds to the importance of that study” (8, p.30)

Though Jafaroghlu writes that he has described and studied the phonetic peculiarities of bayatis, he has also given a good deal of space to their study from the point of view of literary criticism. Therefore it is necessary to describe the structure of his article. The work begins with the “Vorwort” (Foreword), then “Einleitung” (Introduction, p.4-9), followed by a section on “Vokalismus” (Phonetics, pp. 10-37). The next section is “Texte in Transkription mit Übersetzung” which consists of transcriptions of the texts in Azerbaijani and their translations into German (pp.38-49). Here the bayatis have been classified into five groups: “Liebeslieder” (bayatis of love), no.1-46; “Trauerlieder” (bayatis of mourning), no. 47-60; “Wahrsagelieder” (fortune-telling bayatis), no. 61-67; “Heimatlieder” (bayatis about the motherland), no. 68-70; and “Lieder verschiedenen Inhalts” (bayatis on various topics), no. 71-75. It may be observed that love bayatis are given more space than those in other categories. Thus, though the main body of the work covers linguistic issues of Turkology, the foreword and introduction are devoted to the analysis of bayatis from the perspective of literary criticism.

In the foreword of the work, Jafaroghlu notes that

materials concerning the languages used in various territories populated by Turkic tribes had been collected since the end of the 19th and the beginning of the 20th centuries, and some of them had been analyzed by European scholars, but the languages and literatures of some Turkic peoples (such as those of the Caucasian and Iranian Azeri Turks) had not been investigated in the real sense of the word. The author makes the inference that it would be necessary to continue studies in this field.

The universal research methodology inherent to Jafaroghlu's creative activity on the whole of catches readers' attention. Here the young research fellow speaks of the etymology of the word bayati and its being the name of a melody; about the metric and genre peculiarities of the bayati; about its usage in different ceremonies; and about completely different peculiarities of the genre, even entering into polemics with authors who had previously written about bayatis, including the prominent Azerbaijani intellectual and composer, Uzeyir Hajibeyli.

In investigating the etymology of the word *bayati*, Jafaroghlu states that this word denotes the name of God (Tanrı) in Yusif Balasagunlu's “Kitadgu-bilig” (Road to Knowledge), in Alishir Navoi, and in the Radlov's dictionary. However, in Mahmud Kashghari's “Divani-lughat-it-turk” (Turkish Dictionary Collection), it is cited as the name of an Oghuz-Turkic tribe. Jafaroghlu notes that the word bayati is simply explained as the name of a genre of song of the Azerbaijani Turks as it was noted in Huseyn Kazim's “Turk lughati” (Turkic Dictionary). He comes to the conclusion that the word bayati has been taken from the name of the tribe of Bayat as were the names of folk poetry genres *Varsaghi* (from Varsag), *Turkmeni* (from Turkmen), *Afshari* (from Afshar), and *Gazakhi* (from Gazakh). He also mentions the use of this word in the names of melodies like *Bayati-Kurd*, *Bayati-Shahnaz*, *Bayati-Shiraz*, and *Bayati-Gajar*. He writes that from the point of view of melodiousness, bayatis are not connected with certain melodies. Thus, one bayati may be sung to different melodies. Bayatis are sung by common folk and are often combined with *shikasta* by folk ashugs. If Hajibeyli claims that these bayatis are not sung in various ceremonies (wedding-parties, funerals, etc.), but outside of houses, my observations lead to quite the contrary conclusion. I have witnessed that bayatis are sung in such ceremonies as well (9, p.5). Jafaroghlu declares that he disagrees with Hajibeyli, who in his article “A view on Azerbaijani music” says that “shikasta and bayati are sung in fields or in the woods; in one word, not at home” (10, p.2; 11, p.219).

Jafaroghlu explains the metric and syllabic features of bayati (which include a single quatrain with seven poetic feet in each line and an *a-a-b-a* rhyme scheme in the stanza) and draws attention to the fact that this poetic genre of Azerbaijani folklore is rich in content:

“From the point of view of their content, bayatis are very rich and variegated. There is no topic left untouched by bayatis. Any event, political view, new tradition or fashion, season of the year, love, death, beauty of nature, etc., may be glorified in bayatis. In the majority of cases, bayatis are didactic in content and consist of proverbs aimed at educating youth. No other genre of folk literature is as rich in content as the bayati. They may also be called the mirror of the life of the folk” (12, p.6).

Jafaroghlu draws attention to the popularity of bayatis among the people and writes that “bayatis are passed from generation to generation and are alive among the common people as well as among the intelligentsia. They have won the love of the whole nation; new bayatis emerge by imitating the old ones” (13, p.4).

Another notable feature in the introduction of Jafaroghlu's work is the author's description of the minute details of bayatis in their use in funerals, ceremonies, weddings, and holidays, including the Novruz holiday. For instance, let us pay attention to a type of fortune-telling bayati called *vesfi-hal* (glorification, description of one's beauty or state: “In the early days of spring at twilight, young ladies assemble in the yard, and a bowl full of water covered with a veil is put in the middle of the circle of ladies. The lady desiring to learn her fortune drops a ring or an article of jewelry into the bowl as collateral. The leader of the ceremony, who is an aged woman, pulls out the articles from the bowl one by one in a manner that nobody sees them. Each of her actions is followed by singing a bayati, then she returns the article hidden in her palm to its owner. From the bayati which the leader of the ceremony sings, the young lady becomes aware of her fortune. This kind of fortune-telling is popularly known as *vesfi-hal*” (14, p.9).

The introduction describes a number of other ceremonies in detail, too. Thus, Jafaroghlu points out that bayatis occupy a wide and important place in the life of the Azerbaijani people. He also gives information on a number of other customs and traditions of the Azerbaijani people.

On the one hand, Jafaroghlu's article contributed to the propagation of the oral branch of Azerbaijani literature, and on the other hand, it was a means to introduce the Azerbaijani people to the world. He knew that the folklore of any nation contains matchless information about the sociological, psychological and spiritual values of the nation; therefore he attached special importance to this sphere in his creative activity as a lover of his nation. In his French-language

article entitled “Vestiges de mœurs nationales et linguistiques dans notre folklore” (“National life and language carryovers in our folklore”), he wrote, “If we define folklore briefly, we can say that it is just the nation and nothing else. This type of literature, which

has developed together with the life of the nation and passed from generation to generation orally and reached us, must always be connected with the cultural level and the spiritual life of that nation” (15).

REFERENCES

1. Caferoğlu A. Die moderne aserbajdschanische Literatur / Altaistik, Erster Abschnitt, Turkologie, Bd. 5, (Herausgegeben von B. Spuler), Leiden / Köln: E. J. Brill, 1963, S. 418-426
2. Caferoğlu A. Die moderne aserbajdschanische Literatur / Altaistik, Erster Abschnitt, Turkologie, Bd. 5, (Herausgegeben von B. Spuler), Leiden / Köln: E. J. Brill, 1982. S. 421-429
3. Caferoğlu A. Die moderne aserbajdschanische Literatur. http://www.amazon.de/s/ref=nb_sb_noss?__mk_de_DE=%C5M%C5Z%D5%D1&url=search-alias%3Daps&fieldkey words=caferoglu&x=0&y=0
4. Caferoğlu A. Die aserbajdschanische Literatur / Philologiae Turcicae Fundamenta, Bd. II, Wiesbaden: Stejnen, 1965, S. 635-699
5. Djaferoglu A. 75 Aserbajdschanische Lieder “Bayaty” in der Mundart von Gandscha nebst einer sprachlichen Erklärung. Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen II. Abt. Westasiatische Studien (Berlin), XXXII (1929), 3, 55-79; XXXIII (1930), S.105-129
6. Djaferoglu A. Aserbajdschanische Lieder “Bayaty” in der Mundart von Gandscha nebst einer sprachlichen Erklärung. Berlin: 1930, 49 S.
7. Caferoglu A. La Canzone del “Sayag’i” nella letteratura popolare dell’ Azerbaigian / Annali del Regio Istituto Superiore Orientale di Napoli. IX (Dicembre 1936-XV), 25 p.
8. Yaschke G. Azərbaycan hakkında almanca nəşriyattan // Azərbaycan yurt bilgisi, 1934, № 25, s. 27-31
9. Djaferoglu A. 75 Azərbajğanische Lieder “Bayaty” in der Mundart von Gängä nebst einer sprachlichen Erklärung. Berlin: 1930, 49 S.
10. Hacıbəyli Ü. Azərbaycan musiqi həyatına bir nəzər // Maarif və mədəniyyət, 1926, № 1, s. 27-30
11. Hacıbəyov Ü. Azərbaycan musiqi həyatına bir nəzər / Əsərləri: 10 cildə, II c., Bakı: Azərbaycan SSR EA Nəşriyyatı, 1965, s. 215-225
12. Djaferoglu A. 75 Azərbajğanische Lieder “Bayaty” in der Mundart von Gängä nebst einer sprachlichen Erklärung. Berlin: 1930, 49 S.
13. Ibid.
14. Ibid.
15. Caferoğlu A. Vestiges de mœurs nationales et linguistiques dans notre folklore. “Ankara” jour., İstanbul, 1941, 29 mai

ƏLİ HƏSƏNOV NARKOBİZNES TƏHLÜKƏSİ BARƏDƏ XƏBƏRDARLIQ ETDİ

“Azərbaycanda narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar göstəricilər təhlükəli həddə olmasa da, əhəmiyyətsiz dərəcədə də deyil”

Narkomaniya və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının sədri, baş nazirin müavini Əli Həsənovun Azərbaycan Respublikasında narkotiklərə nəzarət sahəsində 2013-cü il üçün ölkə üzrə hazırlanmış məruzədə bildirilir ki, problemin narahatlıq doğuran məqamlarından biri narkomaniya və narkobiznes kimi çirkin işlərə yeniyetmə və qadınların cəlb edilməsidir: “Məlumdur ki, narkobaronların kifayət qədər zəngin sərvətə malik olması, ölkələrin ictimai-siyasi bünövrəsini sarsıtmağa, hegemonluğa can atması dünya praktikasında presedenti olan hadisələrdir və cəmiyyətimizin ictimai bəsirətini itirəcəyi təqdirdə bizim də belə amansız təhlükə ilə üzləşməyəcəyimizə heç kim zəmanət verə bilməz.

Bu təhlükələrlə üzləşməyimiz üçün isə cəmiyyətimiz bilməlidir ki, narkomaniya - qarşısında bəşəriyyətin aciz qaldığı ən arzuolunmaz yoluxucu xəstəlik, sağlamlığın, mənəviyyətin, sevincin, səadətin, ən ülvi hisslərin, bir sözlə, insanlığın qənimidir. Ona görə də, hər bir bəşər övladının ən müqəddəs borcu bu bəla ilə mübarizə aparmaq olmalıdır. Çünki yalnız mütərəqqi bəşəriyyətin səylərini birləşdirmək yolu ilə gələcək nəsilləri üçüncü minillikdə narkomaniyanın qorxunc təhlükəsindən qorumaq mümkün olacaq”.

AZƏRBAYCANDA NARKOMANLARIN SAYI ARTIB

Azərbaycanda 2013-cü ilin yekunlarına əsasən qeydiyyatda olan narkotik istifadəçilərinin sayı açıqlanıb

Səhiyyə Nazirliyi Respublika Narkoloji Mərkəzinin 31 dekabr 2013-cü il tarixə olan məlumatına əsasən, Mərkəzdə 28 min 376 nəfər qeydiyyatda olub. Keçən il isə bu göstərici 27 min 910 nəfər olub. 28 min 376 nəfərdən 22 min 533 nəfər dispanser, 5 min 843 nəfər profilaktik qeydiyyatda olan, 756 nəfər anonim müalicə alanlardır. Qeydiyyatda olanlardan 539-u qadın, 130-u toksikoman, 393-ü qadın olmaqla 20 min nəfəri inyeksiyon narkotik istifadəçisidir.

Yaş qruplarına gəlincə, qeydiyyatda olan narkotik

istifadəçilərinin 4-ü (2 qız, 2 oğlan) 14-17 yaş, 8 min 443 nəfəri 18-29 yaş, 14 min 692 nəfəri 30-39 yaş qruplarına daxildir.

Kənd əhalisi arasında qeydiyyatda olan narkotik vasitə istifadəçilərinin sayı 4 min 300 nəfərə çatıb. Onlardan 2603 nəfəri dispanser, 1697 nəfəri profilaktik qeydiyyatda olanlardır. 2013-cü ildə il ərzində isə kənd əhalisi arasında 385 nəfər yeni narkotik istifadəçisi qeydiyyata götürülüb. Onlardan 228 nəfəri dispanser, 157 nəfəri profilaktik qeydiyyatda olanlardır.

HAZIRDA NİKAHA DAXİL OLAN QADINLARIN 6,17 FAIZI YAŞI 18-DƏK OLANLARDIR

Erkən nikaha daxil olanların da sayı artmaqdadır

Bu barədə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsindən məlumat verilib. Qeyd olunub ki, erkən nikaha daxil olan qadınların 37,4 faizi öz istəyi ilə, 25,9 faizi valideynlərinin təzyiqi altında, 10,7 faizi ailədə maddi vəziyyətin çətin olduğuna görə, 7,9 faizi ərinin maddi cəhətdən varlı olmasına görə, 6,4 faizi qaçırıldığına və 1,6 faizi hamilə olduğuna görə erkən nikaha daxil olub.

16 yaşda öz istəyi ilə, 15 yaşda hamilə olduğuna görə erkən nikaha daxil olma hallarının xüsusi çəkisi

daha yüksək olub. Qaçırılma halları 15 və 17 yaşlılar arasında daha çox baş verib.

Həmçinin bu qadınların rəsmi nikahda olmamasının səbəbləri kimi onlardan 40,5 faizinin müvafiq sənədlərinin qaydasında olmaması, 33,2 faizinin nikah yaşına çatmaması, 26,3 faizinin isə digər səbəblərdən Ədliyyə Nazirliyinin müvafiq qurumlarında qeydiyyata alınmaması göstərilib.

Erkən nikahlardan doğulan uşaqların 97,1 faizi stasionar, 2,9 faizi isə ev şəraitində dünyaya gəlib.

AZƏRBAYCAN ABİDƏLƏR VƏ TARİXİ YERLƏR DİYARIDIR

İbtidai icma dövrü adlandırılan çox qədim zamanlardan başlayaraq bəşər övladının bu dünyada yaşayışı nəinki izsiz ötməmiş, əksinə, o, özündən sonrakı nəsillərə çox şeylər söyləyəcək maddi və mənəvi mədəniyyət nümunələri qoymuşdur. Yaşadığımız dünya elə qurulmuşdur ki, hər xalqın keçmiş, həyat tərzini onun tarixi abidələrində və yerlərində təcəssüm olunur. Nələrsə bu günümüzdə tam gəlib çatmış, nələrdənsə xarabalıqlar qalmış, nələrsə öz izini yalnız nağıllarda, əfsanələrdə saxlamışdır. Bunun da təbii fəlakətlər, müharibələr, “bərpa” adı altında məqsədli dəyişmələr, dağıdılma və nəhayət, zaman kimi səbəbləri vardır.

İnsanın yaratdığı abidələr, yaşadığı yerlər zahirən dilsiz olsa da, mövcud durumu ilə bizlərə çox şey söyləyir. Zəngin müşahidə qabiliyyəti və mütəxəssisin gözü isə bu abidələrdən çox şirləri oxuya bilər. Abidələr və tarixi yerlər öz görkəmləri ilə xalqlara hər an kimliyini, nəyə qadir olduğunu xatırladır, vətən sevgisi və ona sadıqlıq kimi ülvi hissləri aşılayır. Xalqın mənəvi xəzinəsinin, “mən”inin cəmləşdiyi bu maddiyyət insanlara ulu əcdadlarından danışır, milli özünüdərkini formalaşmasında mühüm rol oynayır. Abidələrin və tarixi yerlərin dağıdılması xalqın, millətin varlığının məhvi deməkdir.

Təkcə XX əsrdə baş vermiş iki dünya müharibəsi nəticəsində nə qədər dağıntılar olmuşdur. Hazırda dünyada minlərlə abidə məhv olmaq təhlükəsindədir.

Ölkəmiz dünyada bəşər sivilizasiyasının ilkin meydana gəldiyi ərazilərdən biridir. Arxeoloji qazıntıların nəticələri göstərmişdir ki, Azərbaycanda yaşamış insanların tarixən keçdikləri keşməkeşli və şərəfli yollar qədim yaşayış məskənlərində və çoxsaylı abidələrdə öz əksini tapmışdır. Yaşadığımız dövrə gəlib çatan bu abidələr hazırda çox qiymətli nümunələr kimi qorunub saxlanılır.

Ölkəmizin hər yerində yaşı əsrləri və minillikləri əhatə edən tarixi abidələr mövcuddur. Bütün bunlar

xalqımızı torpağa, əcdadlarına bağlayan qırılmaz bağlardır. Azıx mağarasından tapılmış və azıxantrop adlandırılan qədim insanın çənə sümüyü Azərbaycanın dünyada ən qədim ibtidai məskənlərindən biri olmasını sübut edir. Qobustanda aşkar edilmiş yaşayış məskənləri bu ərazidə ən qədim dövrlərdən insanların məskunlaşdığını təsdiqləyir.

Ölkəmizin ərazisində Manna, daha sonralar güneydə Atropatena dövlətlərinin yaranması ilə bağlı şəhərlər salınmış, müdafiə tikililəri, əzəmətli qala divarları inşa edilmişdir. Qafqaz Albaniyası dövründə şəhərsalma sahəsində mühüm addımlar atılmışdır. Qəbələ şəhərinin möhkəm qala divarları, saxsı borularla çəkilmiş su kəməri, Dəmirqapı keçidində daşdan tikilmiş müdafiə sistemi, Çıraqqala, Ləkit kəndindəki dairəvi xristian məbədi və s. şəhərsalma mədəniyyətinin yüksək səviyyəsini göstərir.

Ümumiyyətlə, islamdan əvvəl və sonra ölkəmizin ərazisində qiymətli abidələr inşa olunmuşdur. Orta əsrlərə aid abidələr (Möminə Xatun, Qarabağlar, Güllüstan, Bərdə türbələri, Şirvanşahlar sarayı, Şəki xan sarayı, Şuşa şəhərinin abidələri və s.) nəinki Şərq, dünya memarlığının ən gözəl incilərindəndir. Bu məqamda ulu öndər Heydər Əliyevin müdrik kəlamlarını qeyd etmək yerinə düşər: “Biz tarixi keçmişimizə nəzər salarkən, ulu babalarımızın yaratdığı və indiyə qədər yaşayan abidələrlə, qalalarla, şəhərlərlə, heykəllərlə, yollarla – yaradılan hər bir şeylə fəxr edir və bunları yaradanları daim xatırlayır, onlara öz minnətdarlığımızı bildiririk”.

Abidələr və tarixi yerlərimizin məhv olmaq təhlükəsi ölkəmizin bəzi bölgələrindən yan ötməmişdir. Torpaqlarımızın 20 faizini işğal etmiş Ermənistanın hərbi birləşmələri milli mədəniyyət abidələrimizi qəddarcasına dağıtmışlar. Erməni terrorçuları tərəfindən zəbt olunmuş qədim Azərbaycan torpaqları olan Dağlıq Qarabağ və ona bitişik rayonlarda 13 dünya əhəmiyyətli - 6 memarlıq

və 7 arxeoloji, 292 ölkə, 330 yerli əhəmiyyətli memarlıq, arxeoloji, bağ, park, monumental və xatirə abidələri, 15 dekorativ sənət nümunəsi qalmışdır. Həmçinin bu ərazilərdə 40 mindən artıq əşyanın toplandığı 22 muzey, yüzlərlə mədəni-maarif müəssisələri də düşmənlər tapdığı altındadır.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər kabinetinin 2011-ci il 2 avqust tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş dövlət tərəfindən mühafizə olunan daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin siyahısında Qobustan qoruğunda 1067 sayda dünya əhəmiyyətli, "İçərişəhər" Tarix-Memarlıq Qoruğunda 3 dünya, 93 ölkə, 2568 yerli əhəmiyyətli, "Qala" Tarix-Etnoqrafiya Qoruğunda 7 ölkə, 234 yerli, "Nardaran" Tarix-Mədəniyyət Qoruğunda 1 dünya, 5 ölkə, 7 yerli, "Atəşgah" Tarix-Memarlıq Qoruğunda 1 dünya əhəmiyyətli tarixi abidə qeydə alınmışdır. Son illər ərazidə 1700-dək yeni abidə aşkar olunmuşdur. Tariximizin təəcəssümü olan bu abidələr turizm baxımından da böyük əhəmiyyət daşıyır.

Tarixi abidələrimizin qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılması sahəsində dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin, Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın ölkə daxilində və xaricində həyata keçirdikləri böyük işlər hər kəs üçün ən gözəl nümunədir.

İçərişəhər memarlıq kompleksi, Qobustan Dövlət Tarixi-Bədii Qoruğu UNESCO-nun Dünya İrsi Siyahısına daxil edilmişdir. Qobustandakı muzey isə ötən il Avropanın ən yaxşı muzeyləri sırasında olmuşdur. Hazırda digər tarixi yerlər və abidələrimizin də bu siyahıya daxil edilməsi istiqamətində böyük işlər aparılır.

Milli mədəni irsin qorunmasını təmin etmək, "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasını həyata keçirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 27 dekabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpası, qorunması, tarix və mədəniyyət qoruqlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi və inkişafına dair 2014-2020-ci illər üzrə Dövlət Proqramı" isə bundan sonra

görüləcək işlərin istiqamətini dəqiq müəyyən edən qiymətli bir sənəddir. Bu sənədə daşınmaz tarix-mədəniyyət abidələrinin yeni siyahısının tərtibi, bərpa-konservasiya işlərinə dair normativ sənədlərin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, qoruqların maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi, yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığın inkişafı kimi vacib məsələlər daxil edilmişdir.

Azərbaycan rəhbərliyinin böyük diqqət və qayğısı sayəsində ölkəmizdə tarixi abidələrin tədqiqi, mühafizəsi və bərpası, mədəniyyət nümunələrinin beynəlxalq aləmdə təbliği istiqamətində böyük işlər görülür. Bütün bunlar isə Azərbaycanın global dünyaya öz maddi və mənəvi mədəniyyəti ilə birgə inteqrasiyasını təmin edir.

*Gözəl Ağayeva,
AzərTAc-ın müxbiri*

AZƏRBAYCANDA İCBARİ TİBBİ SİĞORTANIN TƏTBİQİ ÜÇÜN NƏ GƏRƏKDİR?

Baş nazirin müavini Əli Əhmədov ölkədə icbari tibbi sığortanın tətbiqi üçün həyata keçirilməsi vacib olan tədbirləri açıqlayıb

Trend-in məlumatına görə, Ə.Əhmədov deyib ki, icbari tibbi sığortanın tətbiqi üçün çox iş görmək lazımdır. Bunun üçün hüquqi sənədlər hazırlanmalı, səhiyyə müəssisələrində yeni maliyyələşdirmə modelləri seçilməli, səhiyyə müəssisələri bu modelə uyğunlaşdırılmalı, eləcə də əhali, həkimlər buna hazırlanmalıdırlar.

Baş nazirin müavini qeyd edib ki, bu işlər hamısı ardıcıl şəkildə həyata keçiriləcək.

Ə.Əhmədov xatırladı ki, Azərbaycanda "İcbari tibbi sığorta haqqında" qanun 1999-cu ildə qəbul olunub. Lakin müəyyən obyektiv səbəblərlə əlaqədar qanun tətbiq edilməyib: "Artıq bu məsələ üzərində iş aparılır. Ümid edirəm ki, zamanı çatanda icbari tibbi sığortanın tətbiqi mümkün olacaq. Bu, asan məsələ deyil. Çünki bu, 9,5 milyon əhalinin hər birinin mənafeyinə toxunan, düşündürən bir məsələdir. Prinsip

etibarilə Azərbaycanda səhiyyənin maliyyələşdirilməsinin yeni mexanizminin yaradılmasından söhbət gedir. Buna görə də bu istiqamətdə ciddi şəkildə işlər və araşdırmalar aparılır".

STRESS DƏ YOLUXUCUDUR

Heç ağlınıza da gəlməzdi, ancaq bu xəstəlikdir

Qalmaqallı, başqalarının dərdlərindən bəhs edən televiziya verilişləri daha da populyar olur. Başqalarının dərdlərini şouya çevirməyi bacaran şoumenlər, layihə rəhbərləri isə daha da uğurlu olurlar. Bəzi insanlar karyera qurmaq və pul qazanmaq üçün bu cür layihələrə əl atırlar. Həmin televiziya verilişlərini izləyən tamaşaçı isə özünü necə ağır bir xəstəliyə yoluxdurduğunun fərqi belə varmır. Hər gün mavi ekrandan stress dozaları insanların beyinlərinə axıdılır.

Milli.Az Rusiya mətbuatına istinadən xəbər verir ki, televiziya verilişlərinin insan sağlamlığına ziyan vurduğu haqqında çox söz-söhbətlər gedir. Ancaq bu dəfə alimlərin dəqiq araşdırmaları maraqlı məqamlar ortaya qoyub. Anladığınız qədər, bu dəfə söhbət stressdən gedir.

Nə qədər xoşbəxt olsanız da, başqalarının faciəsindən qaça bilməyəcəksiniz. Televizoru qoşmaq, internetə girmək və sadəcə, küçəyə çıxmaq kifayətdir ki, sizə aid olmayan insanların fəlakətləri ilə rastlaşsınız.

Çox adam düşünür ki, başqasının fəlakəti elə başqasının olaraq qalır. Ancaq alimlərin araşdırması tamam fərqli məqamları ortaya çıxarır. Sən demə, stress yoluxucu imiş.

Almaniyanın Maks Plank adına İnsan beyni və koqnitiv proseslər institutu bu sahədə araşdırma aparıb. İnstitutun əməkdaşı Veronika Enqert və həmkarlarının araşdırması belə olub: bir nəfər riyaziyyat testlərindən dərhal sonra iş müəssisəsinə gedib. Həmin vaxt adamda stress yaranıb. Stressi hormonal dəyişikliklərlə ölçüblər. Eyni zamanda, başqa bir adam isə onu müşahidə edib. Heç bir prosesdə iştirak etməyən və yalnız müşahidə edən adamda da stress müşahidə olunub. Şəxsi ünsiyyətdə olan adamlarda isə stressin keçmə göstəricisi 46 %-dir.

Stressin keçmə effektivliyi isə müşahidədən asılıdır. Televiziya proqramına baxmaq kifayətdir ki, həmin verilişdəki stress tamaşaçıya keçsin.

ÇOX QORXULU XƏSTƏLİK YAYILIR

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) Asiya, Afrika və Yaxın Şərqdəki 10 ölkədə poliomielit xəstəliyinin yayılması ilə bağlı "ictimai səhiyyədə beynəlxalq əhəmiyyət kəsb edən fəvqəladə vəziyyət" elan edib

ÜST-ün mayın 5-də yaydığı bəyanatda deyilir: "Situasiya nəzarət altına alınmazsa, dünyanın ən təhlükəli xəstəliklərindən birinə qarşı mübarizə kampaniyası alt-üst olacaq".

Vəziyyətlə bağlı ÜST-ün baş direktoru Marqaret Çen də çıxış edib. ÜST 2009-cu ildə "donuz qripi" pandemiyası ilə bağlı da dünya miqyasında fəvqəladə vəziyyət elan etmişdi.

Çenin dediyinə görə, situasiyanı ötən həftə ÜST-ün 13 ekspertindən ibarət fəvqəladə komitəsi öz yığıncağında müzakirə edib. Poliomielit xəstəliyinin əsas "hədəf"i 5 yaşına qədər olan uşaqlardır.

Son 6 ayda poliovirus Əfqanıstan, İraq, Kamerun, Nigeriya, Pakistan, Suriya, Somali, Ekvatorial Qvineya, Efiopiya və İsraildə qeydə alınıb. ÜST-ün baş direktorunun poliomielitlə mübarizə məsələləri üzrə yardımçısı Bryus Ayluordun dediyinə görə, sözügedən dövlətlərin hakimiyyət dairələri poliomielitə "milli səhiyyə sistemləri üçün fəvqəladə situasiyaya çevrildiyini" bəyan ediblər.

Virusun yayıldığı Pakistan, Suriya və Kamerunun hakimiyyət dairələrinə əhalinin, habelə 4 həftədən artıq müddətdə bu dövlətlərdə olan şəxslərin təcili peyvəndləşdirilməsinin aparılması məsləhət bilinib.

ÜST tələblərinə görə, sözügedən ölkələri tərk edən şəxslər səfər müddətindən asılı olaraq 4 həftə-12 aylıq oral poliomielit peyvəndi (OPP) və ya inaktivləşdirilmiş poliomielit peyvəndi (İPP) almalıdırlar. Poliomielit əsəb sistemində ağır fəsadlar yaradan kəskin virus infeksiyasıdır.

BƏZİ ƏRZAQLAR İNSANDA ASILILIQ YARADIR

Amerikalı mütəxəssislər Devid Lüdviqin başçılığı ilə maraqlı bir tədqiqat aparıblar

Könüllüləri zülal, yağ və karbohidratların miqdarı eyni olan kokteyllərə qonaq ediblər. Yalnız onlardan bir qrupunda qlikemik indeks daha çox olub. Məlum olub ki, yüksək qlikemik indeksli kokteyllər adamda aclıq hissi yaradır və baş beyində "həzz mərkəzi" adlanan sahənin işini stimullaşdırır. Beynin məhz bu hissəsi insan narkotik maddələr qəbul

edərkən də aktivləşir.

D.Lüdviq bildirir ki, yüksək qlikemik indeksli ərzaqlar (məsələn, bulka, çips, tost, pivə, xurma, kreker, kartof, qabaq, şokolad batonları və s.) eyni zamanda həzz və aclıq hissi yaradaraq, insanı çox yeməyə sövq edir və bu səbəbdən də çəki artır.

YENİ DİAQNOSTİKA VASİTƏSİ

Mobil sensor xərçəngin diaqnostikasında laboratoriyaları əvəz edir

Daily Mail

Məlumdur ki, xərçəng xəstəliyini insanın nəfəs almasına görə müəyyən etmək mümkündür. "The Daily Mail" qəzetinin məlumatına görə, diaqnozun qoyulması artıq mobil analizator sayəsində daha asan olmuşdur.

"Owlstone" Kembric şirkəti artıq bu cür analizatorun prototipini yaratmışdır. Hazırda

alimlər telefona uyğun gələn miniatür versiyanın üzərində işləyirlər. Proqnozlara görə, bütün işlərə iki il vaxt sərf ediləcək.

Yeni işləmənin əsasında xərçəngin kimyəvi markerlərini tanımaq üçün proqramlaşdırılmış mikroçip vardır. Analizatora gəlincə isə, alimlər onun effektivliyini həm sağlam, həm də bağırsağ xərçəngindən və kolitdən əziyyət çəkən xəstələr üzərində yoxlamışlar. Sistem sağlam insanı pasiyentdən dəqiqliklə fərqləndirə bilmişdir.

ŞƏKƏR QƏZƏB HİSSİ YARADIR

Ohayo Universitetinin mütəxəssisləri maraqlı nəticə əldə ediblər

Sən demə, qandakı şəkərin miqdarı adamda qəfil qəzəb hissini yaranmasına təsir edir. Alimlər 107 ailəni müşahidə ediblər.

Məlum olub ki, ər və arvadın hər ikisinin qanında qlükozanın miqdarının az olması onlar arasında tez-tez və uzunmüddətli dava-dalaş yaradır. Orqanizmdə şəkərin miqdarı normada olanda isə aqressiya əlamətləri də olmur.

Bu səbəbdən psixoloqlar məsləhət görürlər: əgər ailədə ciddi söhbət aparmalısınızsa, bunu acqarına etməyin.

BEYİN ÜÇÜN ƏN SADƏ MƏŞQLƏR

Bizim beynimiz bir əzələ kimidir; onu gündəlik işlətməsək, sözüümüza baxmayacaq, “düşün!” əmrinə tabe olmayacaq

Mütəxəssislər bildirirlər ki, beyin işləməlidir, ancaq onun həddindən artıq yüklənməsi də yolverilməzdir. Bu zaman beynin boz hüceyrələri tükənə bilər.

Amma, eyni zamanda, beyin əzələlər kimi primitiv də deyildir. Hər gün kompüterdə 10 min işarə yazmaq, yaxud küçə süpürmək kimi adi və oxşar işlər beynin yaxşı işləməsi üçün kifayət deyildir. Əksinə, eyni işlər gec-tez cansıxıcı və darıxdırıcı olacaq. Hər gün eyni işi görmək, eyni adamlarla ünsiyyətdə olmaq, bir-birinə oxşar günləri yaşamaq, söz yox ki, beyni kütləşdirir, yaddaşı zəiflədir. Beyni isə daim təəccübləndirmək, hətta qeyri-adi gimnastika ilə aldatmaq lazımdır. Bunun üçün xüsusi vaxt ayırmaq, əlavə pul xərcləyib idman zallarına, sağlamlıq mərkəzlərinə getmək tələb olunmur. Öz evinizdə, iş yerinizdə, yol gedərkən belə ən sadə məşqlərlə beyninizi gücləndirə bilərsiniz.

Mütəxəssislərin fikrincə, beyni işlətmək üçün birinci növbədə diş fırçalayanda, şorba yeyəndə, kompüterdə məktub yazanda iş sol əllə (solaxaylar isə sağ əllə) başlamaq lazımdır. Bu, beynin sol

yarımkrəsinin fəaliyyətini artırmaq üçündür.

Özünüzdə yeni bacarıqları təcrübədən keçirin. Öz mənzilinizdə gözləri yumulu halda duş qəbul edin. Cibinizdəki sikkəni müəyyən etməyə çalışın. Evinizdə yaxınlarınızla jestlərlə ünsiyyət qurun. Bu, beynin hərəkətsiz qalan sahələrini oyatmaq, neyronların beyin boyunca yayılması üçündür.

Öyrəşdiyiniz yoldan uzaq olsa belə, işə fərqli marşrutlarla gəlməyi və getməyi yaddan çıxarmayın. Tez-tez müxtəlif məkanlara səyahət edin. Hər məzuniyyətdə çalışın ki, tanış olmadığınız yerlərə gedəsiniz, tez-tez muzey və sərgilərə baş çəkin. Fizioloqların son tədqiqatlarına görə, bütün bunlar yaddaşı gücləndirir.

Yaradıcı təfəkkürünüzü inkişaf etdirmək istəyirsinizsə, mənasız suallara cavab verməkdən, şablonçuluqdan yayının. Hər dəfə yeni bir söz barədə düşünün, lətifələr quraşdırın və maraqlı əhvalatları xatırlayın.

Nəhayət, hər həftə 150 dəqiqə hərəkət beynin fəaliyyətinə ciddi təsir edir.

AzərTAc

QIRMIZI TURPUN FAYDASI

Bu tərəvəz yayın əvvəlində daha faydalı olur

Uzun sürən qışdan sonra orqanizm öz qüvvələrini bərpa etməlidir. Yazın başlıca problemi avitaminozdur. Qırmızı turpu qida rasionuna əlavə etməklə bunun öhdəsindən çox asanlıqla gəlmək mümkündür.

Qırmızı turp yayın əvvəlində daha faydalı olur. Durgunluq proseslərində, məsələn, öskürək zamanı bu tərəvəz çox kömək edir. Onun tərkibindəki fitokimyəvi birləşmələr xərçəng əleyhinə təsir gös-

tərir. Qırmızı turpda, həmçinin, C vitamini, kalium çoxdur. Turp təzyiqi aşağı salır, immunitet sistemini fəallaşdırır.

Qırmızı turp sellülozla zəngin olduğu üçün şəkərli xəstələr və mədə-bağırsaq traktı xəstəlikləri olan insanlar üçün əvəzəndirilməzdir. Özü də bu tərəvəzin kalorisi azdır.

MOZAIKA

JİRİNOVSKİNİN NAPOLEON, ZÜQANOVUN KƏNDLİ SOYU

Rusiya siyasi səhnəsinin təlxəyi Vladimir Jirinovski yeni açıqlamalarla gündəmdə olub

Rusiya prezidenti yanında keçirilən müşavirədə Jirinovski Putinə deyib: “Mən öyrəndim ki, Napoleon və Enşteynlə ümumi köklərim var”. O, bunu ABŞ laboratoriyasında aparılmış analizə əsaslanaraq, bildirib. Jirinovski vurğulayıb: “Düzdür, Napoleon və Enşteyn onun birbaşa babaları deyillər, ancaq onun həmin tarixi şəxslərlə ümumi kökləri var”.

Jirinovski çıxışını qurtarandan sonra Putin deyib: “Yaxşı ki, sizin axırınız Napoleon kimi olmayıb”. Jirinovskidən sonra kürsüyə Rusiya Kommunist Partiyasının lideri Gennadi Züqanov çıxıb. Putin ondan soruşub: “Bəs, sizin kökünüzdə kim durur?”

Züqanov belə cavab verib: “Babalarım kəndli olub. “Züqanovka” taxıl sortudur. Mən kəndlilərə daha yaxınam, nəinki Napoleona”.

BÖYÜK ÇİN SƏDDİNİN MƏLUM OLMAYAN HİSSƏSİ

Çinin şimal-qərbində Böyük Çin Səddinin indiyədək məlum olmayan hissəsi aşkar edilmişdir

Tapıntı Ninsya-Xuey Muxtar Rayonunun Nançantan kəndində tapılmışdır.

Tədqiqatçıların sözlərinə görə, yeni tapılan divar üç hissədən ibarətdir. Ümumi uzunluğu 20 metrdir. Bizə gəlib çatan hissələrin əksəriyyəti Min sülaləsi dövrünə (1368-1644-cü illər) aiddir.

ABŞ-İN TARİXİNDƏ ƏN BAHALI EV

ABŞ-ın Konnektikut ştatının Qrinviç şəhərində dəniz sahilində yerləşən bir malikanə 120 milyon dollara satılaraq, Amerika tarixində ən bahalı ev adını alıb

Atlantik okeanı sahilində yerləşən mülk 1890-cı illərdə 50 hektar sahədə tikilib. 14 min kvadrat metr sahəsi olan "Copper Beach Farm" adlı malikanədə 12 yataq otağı var.

Malikanəni satın alanların adları açıqlanmır.

MERİLİN MONRONUN SIRĞALARI FANTASTİK QIYMƏTƏ SATILDI

Beverli Hillsdəki "Julien's" hərracında dünyə şöhrətli aktrisa Merilin Monronun sırğaları alıcılara təqdim olunub

Aktrisanın 1955-ci ildə çəkilməmiş "Tatu edilmiş qızılgüllər" (The Rose Tattoo) filmində taxdığı sırğalar 185 min dollara satılıb.

Alıcısının adı açıqlanmayan sırğalar dağ bülluru ilə bəzədilib.

ƏR-ARVADLIQ REKORDU: AMERİKALI CÜTLÜK 107 DƏFƏ TOY ETMİŞDİR

Amerikalı Devid və Loren Bler dünyada ən çox "evlənmiş" ər-arvad kimi tanınmışlar

Bu nə deməkdir? "Daily Mail" nəşrinin verdiyi məlumata görə, məsələ bundadır ki, bu cütlük birgə həyat sürdükləri 30 il ərzində 106 dəfə "evlənmişdir". Bu, planetdə yeganə belə ailədir.

Tennesi ştatından olan Devid və Loren 1982-ci ildə tanış olmuş, bir müddət görüşdükdən sonra evlənməyi qərara almışlar. 1984-cü ildə toy edib, ailə qurmuşlar. O vaxtdan bu ər-arvad mütəmadi olaraq bu təntənəli mərasimi təkrarlayırlar.

Son 30 ildə Blerlər ailəsi Londonda və Nyu-Yorkda, Şotlandiyada, Las-Veqasda, Elvis Preslinin

doğulduğu yerdə, hətta "Romeo və Cülyetta" tamaşasında da toy etmişlər. Bu cütlük ildə bir neçə dəfə nikah mərasimi keçirir. Bundan ötrü onlara xüsusi bəhanə lazım deyil. Adətən onlar hər il Müqəddəs Valentin Günündə, Yanvarın 1-də səhər, Milad ərəfəsində və fevralın 29-da (dörd ildə bir dəfə) toy edirlər.

Blerlərin növbəti nikah mərasimi avqustun 4-də olmuşdur. Artıq yaşa dolmuş cütlüyün yaxın tanışları 107-ci dəfə "səni mənə arvad edək, razısan?" sualına qəlbləri riqqətə gətirən "hə, hə!" cavabını eşitmişlər.

ÇİNLİ FERMER ARZUSUNU ÇİN ETDİ

İnsan qarşısına qoyduğu məqsədə çatmaq üçün səy və qətiyyətlə çalışarsa, istədiyinə nail ola bilər

Çinli fermer də kosmosa uçmağı arzulayırdı. Amma o, arzusunu reallaşdırma bilməyəcəyini anladığından məqsədə çatmaq üçün fərqli yol, başqa vasitə seçdi.

Çinin Quandun vilayətindəki Szyapu qəsəbəsində yaşayan fermer Çjuan Yujan evinin damında kosmik raketin modelini inşa edib.

Hündürlüyü 7 metr, eni 3,8 metr olan bu modelin yaradılmasına 1 il sərf olunub.

"5 yaşından bəri kosmosa uçmağı arzulayırdım. İllər keçdi və anladım ki, arzum çin olan deyil. Ona görə də evimin damında belə raket qurğusu tikmək qərarına gəldim. Raketlə "məkiy"i çini lövhələrdən hazırladım. Zənn edirəm ki, pis

alınmadı. Hər halda mənim də artıq raketim var. Arzum çin oldu", - 31 yaşlı Çjuan Yujan deyib.

ABŞ-DA QURU ALKOQOL PATENTLƏŞDİRİLİB

Bu ildən ABŞ-da yeməyə və ya içkiyə qatılan tənzimləyici kimi quru alkoqolun satışına icazə verilə bilər

Məhsul "Palcohol" adlanır. Onun "Marqarita", "Moxito" və ya "Kosmopoliten" adda 7 versiyası mövcuddur.

"Konsertə, idman yarışlarına, yaxud başqa tədbirə gedəndə içkiyə 10, 15 və 20 dollar verməkdən pis nə ola bilər. Onda sadəcə, olaraq, "Palcohol" götürün və ucuz alkoqolu içib, kefi eləyin!"-deyə, məhsulun reklamında yazılıb

36 MİLYONLUQ FİNCAN

Üzərində xoruz, toyuq və cücə şəkli olan fincanı Şanxaydan olan kolleksiyaçı əldə edib

Çini fincan Honkonqda keçirilən "Sotheby's" hərracında rekord qiymətə - 36 milyon dollara satılıb. Milli.Az-ın anspress-ə istinadən məlumatına görə, üzərində xoruz, toyuq və cücə şəkli olan fincanı Şanxaydan olan kolleksiyaçı əldə edib. Fincanın Çinin Min sülaləsinə aid olduğu bildirilir. 8 sm diametrlı fincan 1465-1487 illərdə hakimiyyətdə olan imperator Çju Tszyanşenin zamanında hazırlanıb.

"Sotheby's" hərracının rəsmi məlumatına görə, 500 yaşlı eksponat 2010-cu ildə 32,4 milyon dollara satılan çini qabın rekordunu təzələyib. Saytda bu çini fincan haqqında məlumatlarda qeyd olunur ki, bu fincanlardan dünyada 17 ədəddir.

"Bu, Çin sənətinin, müqəddəs fincanın yeni sahibi Liu Yiqian adlı alıcının 900 milyon dollarlıq sərvəti ilə Çinin ən zəngin 200-cü adamı olduğu təxmin edilir. Fincanın Liu və həyat yoldaşının 2012-ci ildə Şanxayda açdığı "Liu Long" muzeyində sərgilənəcəyi gözlənilir.

MÜASİR UŞAQLAR VALİDEYNLƏRİNİN UŞAQ VAXTI GƏZDİKLƏRİNDƏN DAHA ÇOX SƏYAHƏT EDİRLƏR

Böyük Britaniyada çıxan "The Telegraph" qəzetinin yazdığına görə, uşaqlar 16 yaşına qədər, orta hesabla, təxminən 22 min kilometr məsafə qət edirlər

The Telegraph
calcutta, india

Halbuki valideynləri onların yaşında xeyli az - təxminən 4 min kilometr məsafə qət etmişlər.

Bu məlumatlar Fransanın "Club Med" otellər şəbəkəsinin apardığı tədqiqat zamanı üzə çıxmışdır.

Rəyi soruşulan valideynlərin dördüncü hissəsi bildirmişdir ki, uşaqlarının mümkün qədər çox səyahət etmələrini istəyirlər.

Tədqiqat onu da göstərmişdir ki, uşaqlar olduqları ölkələrdə məmnuniyyətlə yerli mətbəxin yeməklərinin dadına baxırlar və artıq 16 yaşına çatanda, orta hesabla, 7 delikatesin dadını bilirlər.

DÜNYANIN ƏN BÖYÜK QIZIL KÜLÇƏSİ TAPILIB

Venesueladakı çaylardan birində dünyanın ən böyük qızıl külçəsinin tapıldığı təsdiqlənib

ABŞ-dakı Los-Alamos Milli Laboratoriyasının (Los Alamos National Laborator) alimlərinin qərarı belədir.

Çəkisi 217,78 qram olan, qolf topu böyüklükdəki qızıl külçəsinin dəyəri 1,5 milyon dollardır.

Amerikalı alimlərin dediklərinə görə, tapıntı dünyanın ən böyük monokristal qızıl külçəsidir.

Külçənin sahibi onun dəyərini dəqiqləşdirməyə, Los-Alamosdakı laboratoriyanın alimləri isə kristalın strukturunu müəyyənləşdirməyə can atırdılar.

Venesueladakı çaylardan birində aparılmış araşdırmalar zamanı tapılmış 4 qızıl külçəsindən biri olan bu rekordçu külçə barədə danışan Mayami Universitetinin professoru, tanınmış geoloq Con Rakovan deyib: "Bu ölçüdə qızıl kristalının strukturu və atomları indiyədək tədqiq edilməmişdi. İndi unikal imkan əldə etmişik".

Amerikalı alimlər mineralı araşdırarkən neytron difraktometriyadan istifadə ediblər.

AZƏRBAYCAN İDMANÇILARI SON 3 AYDA İRİMİQYASLI TURNİRLƏRDƏ 104 MEDAL QAZANMIŞLAR

2013-cü ildə Azərbaycanda gənclərlə bağlı 192 tədbir həyata keçirilmişdir. Onlardan 38-i beynəlxalq, 154-ü isə yerli olmuşdur. Bu tədbirlərdə, ümumilikdə, 200 mindən artıq gənc iştirak etmişdir

AzərTAc xəbər verir ki, bu sözləri gənclər və idman naziri Azad Rəhimov aprelin 23-də keçirdiyi mətbuat konfransında demişdir.

Nazir bildirmişdir ki, ötən il Gəncə şəhəri 2016-cı ilin Avropa Gənclər paytaxtı seçilmiş, 41-ci Dünya Skaut Konfransının və 13-cü Dünya Skaut Gənclər Forumunun 2017-ci ildə Azərbaycanda keçirilməsi üçün ölkəmizin namizədliyi irəli sürülmüşdür. Tələbələr üçün Qəbələ və Lerikdə təşkil olunmuş arxeoloji düşərgələrdə 15 universitetdən 160 gənc iştirak etmişdir.

Cari ildə “Gənclər paytaxtı”nın seçimi ilə bağlı tədbirin keçirildiyini diqqətə çatdıran nazir səsvermədə Qubanın 42,1 faiz səsə qalib gəldiyini bildirmişdir. Qeyd etmişdir ki, 2014-cü ildə ölkəmizdə Dünya Gənc Alimlərinin Beynəlxalq Forumu, “Tarixin canlı səhifələri” gənclər festivalı, ölkə gənclərinin VII

forumu, gənclər siyasəti üzrə birinci Qlobal Forum və digər tədbirlər təşkil olunacaq.

Cari ilin ilk 3 ayında ölkəmizdə 51 respublika, 41 beynəlxalq səviyyəli turnir keçirildiyini deyən nazir yığma komandalarımızın 33 təlim-məşq toplanışında iştirak etdiklərini vurğulamışdır. Qeyd etmişdir ki, son 3 ayda dünya, Avropa çempionatı və birinciliklərində, kubok yarışlarında idmançılarımız 25 qızıl, 31 gümüş, 48 bürünc medal qazanmışlar. Ümumilikdə idmançılarımız 3 ayda irimiqyaslı turnirlərdə 104 medala sahib olmuşlar.

Nazir bildirmişdir ki, cari ildə ölkəmizdə bədii gimnastika və taekvondo idman növləri üzrə Avropa çempionatları, şahmat üzrə “Naxçıvan Open-2014” Beynəlxalq turniri, yeniyetmələrin II Olimpiya Oyunlarına lisenziya xarakterli atletika üzrə təsnifat turniri və digər yarışlar keçiriləcək.

Ötən il və cari ilin birinci rübündə ölkəmizdə 13 idman obyektinin istifadəyə verildiyini diqqətə çatdıran Azad Rəhimov cari ildə idman sahəsində Tunis, Rusiya, Argentina, Vyetnam, Malayziya və digər ölkələrlə bağlanmış saziş layihələrinin hökumətə təqdim olunduğunu bildirmişdir.

“BAKI - 2015” OYUNLARI AKADEMİYASI İŞƏ BAŞLADI

Oyunlar Akademiyasının yaradılmasında məqsəd çevik öyrənmə üsulları ilə birgə Azərbaycan və bütün Avropadan olan universitet məzunlarının Məzun Təlim Proqramında iştiraklarını təmin etmək, yerli qrup üzvlərinin bacarıq və Oyunlarla bağlı biliklərini artırmaqdır

BEGOC və Azərbaycan Gənclər Fondunun rəhbərlik etdiyi təşəbbüsü Avropa Olimpiya Komitəsi (EOC) təsdiqləyib. Azərbaycanın gənclər və idman naziri, “Bakı-2015” Avropa Oyunlarının icraçı direktoru Azad Rəhimov Məzun Təlim Proqramını şərh edərkən, “Bu, Azərbaycandan və bütün Avropa ölkələrindən olan gənclərə ilk Avropa Oyunlarının uğurlu keçməsinə yardım göstərmələri üçün yaradılan imkandır. Biz bu cür məqsədli gənc məzunların yolunu gözləyirik və onlara ilk karyera uğurlarını dünyanın möhtəşəm idman tədbirinin təşkilində qazanmaları üçün köməklik göstərəcəyik” deyib.

2012 - 2014-cü illər arasında məzun olmuş istedadlı və həvəsli gənclər Məzun Təlimi Proqramına müraciət edə bilərlər.

GİMNASTIMIZ DÜNYA KUBOKU YARIŞLARININ QALIBI OLMUŞDUR

Anna Pavlova aprelin 21-də Sloveniyada başa çatmış idman gimnastikası üzrə Dünya Kuboku yarışlarının qalibi olmuşdur

Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının mətbuat xidmətindən AzərTAc-a verilən məlumata görə, təsnifatın yekunlarına əsasən Anna Pavlova dörd mümkün finaldan ikisinə - tir üzərində hərəkətlərə və müxtəlif hündürlüklü paralel tirlər üzərində təmrinlərə vəsiqə almışdı. Finalda paralel tirlər üzərində kombinasiyanı praktiki olaraq səhsiz icra edərək, Belarusdan və İsveçrədən olan əsas rəqiblərini geridə qoymuşdur.

Ölkəmizin ikinci gimnastı Marina Nekrasova da iki finalda (sərbəst hərəkətlər və təkənla tullanma) yarışmış və hər iki halda dördüncü nəticə göstərmişdir.

AAF GENİŞLƏNİR

Dayvinq seksiyası Azərbaycan Alpinizm Federasiyasının (AAF) sıralarını genişləndirmişdir

Azərbaycan Alpinizm Federasiyasının (AAF) sıraları genişlənmişdir. “Dolphin Baku NDL” dayvinq seksiyası AAF-in tərkib hissəsi olub, yüksək dağ dayvinq seksiyası kimi xidmət edəcək.

Federasiyanın mətbuat xidmətindən AzərTAc-a bildirmişlər ki, yeni seksiyanın arxasında olan “Dolphin NDL” abbreviaturası onun milli dayv liqasının üzvü olmasını göstərir. Həmin liqada “Dolphin Baku” mərkəzi Azərbaycanı layiqincə təmsil edir.

Rauf Zeynalov və Andrey Xruşşov kimi təcrübəli təlimatçıların köməyi ilə alpinistlər dayvinq, fri-dayvinq, yüksək dağ və mağara dayvinqi bacarıqlarını təkmilləşdirmək imkanını alacaqlar.

Bundan əlavə, seksiya idmançılara nəinki məşq etmək, hətta fəal şəkildə dincəlmək imkanını da yaradır. Ehtiyac olan zaman idmançılar məşq və dincəlmək üçün xaricə də gedə bilərlər.

Dayvinq mərkəzində gələcəkdə yüksək dağ göllərinin dibində tədqiqatlar aparmaq, müxtəlif şəraitdə xilas etmə əməliyyatlarını bacaran mütəxəssislərin hazırlanması planlaşdırılır.

“Dolphin Baku NDL” milli dayv liqasının ölkəmizdə ilk təmsilçisidir.

AZƏRBAYCANDA FUTBOLLA MƏŞĞUL OLAN ŞƏXSLƏRİN SAYI 60 MİNƏ ÇATMIŞDIR

Məlum olduğu kimi, 2009-cu ilin yanvarından AFFA tərəfindən futbolla məşğul olan şəxslərin – futbolçuların, məşqçilərin və digər texniki işçilərin qeydiyyat sistemi yaradılmışdır

AzərTAc xəbər verir ki, artıq bu sistemdə qeydiyyatda alınanların sayı 60 minə çatmışdır.

Azərbaycan futbol ailəsinin qeydiyyatdan keçən 60 mininci üzvü “Məktəblərdə futbol dərsi” layihəsində iştirak edən Gəncə şəhəri 24 nömrəli orta məktəbin 5-ci sinif şagirdi Rəvanə Rzayevadır.

FİLA: ŞƏRİF ŞƏRİFOV GÜLƏŞİN CANLI ƏFSANƏSİ OLARAQ QALIR

Beynəlxalq Güləş Federasiyası (FİLA) Azərbaycanın Olimpiya çempionu Şərif Şərifov haqqında məqalə hazırlamışdır

Jurnalist Mayk Roirdanın FİLA əfsanələri haqqında hazırladığı növbəti material “FILA Champion, Sharif Sharifov: The Perfection of Simplicity” (“Sadəlik təcəssümü”) adlanır.

Yazıda deyilir: “Ş.Şərifov 84 kiloqram çəki dərəcəsində ən yaxşı güləşçi olmağı qarşısına məqsəd qoymuş və London olimpiadasında qızıl medalı qazanaraq məqsədinə nail olmuşdur. Ş.Şərifov güləşçi karyerasını davam etdirir. Rioda keçiriləcək Olimpiya Oyunlarında iştirak edib-ətməyəcəyindən asılı olmayaraq o, güləşin canlı əfsanəsi olaraq qalır. Şərif Şərifov bu idman növünün təməl anlayışlarını fəth edən triumfa nail olacaq, çünki güləşdə nə qədər sadəlik olarsa, o qədər də uğur vardır”.

NÖVBƏTİ OLİMPIADANIN BÜDCƏSİ AÇIQLANDI

2016-cı il Rio-de-Janeyro Yay Olimpiya Oyunlarına 16,3 milyard dollar sərf olunacaq; vəsaitin 60 faizini Braziliya hökuməti, 40 faizini sahibkarlar ödəyəcəklər

Şəhər infrastrukturunun yaxşılaşdırılmasına – yeni yolların və təzə metro qolunun tikintisinə 11 milyard dollar xərclənəcək. Bu, öncədən nəzərdə tutulduğundan 25 faiz çoxdur. Səbəb kimi layihələrin sayının artması və Rio-de-Janeyronun olimpiadaya təşkilatçılıq hüququ əldə etdiyi 2009-cu ildən indiyədək qiymətlərin 30 faiz yüksəlməsi göstərilib.

Qeyd edək ki, Rio-de-Janeyro Yay Olimpiya Oyunları 2016-cı il avqustun 5-dən 21-dək keçiriləcək. Bu, Cənubi Amerikada təşkil olunan ilk Oyunlar kimi tarixə düşəcək.

FİFA-DAN DÜNYA ÇEMPİYONATI İŞTİRAKÇILARINA REKORD MÜKAFAT

FİFA 2018-ci ildə Rusiyada keçiriləcək dünya çempionatının iştirakçılarında rekord məbləğdə mükafat ödəyəcək. Mündiala qatılacaq 32 ölkəyə ümumilikdə 582 milyon dollar paylanacaq

Məbləğin 50 milyonu qalibə çatacaq. Halbuki 2014-cü il dünya çempionatında iştirakçı ölkələr 476 milyon, qalib 35 milyon dollar qazanacaq. FİFA bayrağı altında keçirilən yarışlarda oyunçusu zədələnən klubla isə kompensasiya məbləği 100 milyon dollardan 120 milyon dollara yüksələcək.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Xəzər Universitetinin kollektivi universitetin Coğrafiya departamentinin müdiri Rövşən Abbasova oğlu

Nuru Abbasovun

vəfatından kədərləndiyini bildirir, dərin hüznə başsağlığı verir.
Allah rəhmət eləsin!